

**ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**DEPARTMENT OF ARCHIVAL, LIBRARY AND INFORMATION STUDIES
SCHOOL OF MANAGEMENT, ECONOMICS AND SOCIAL SCIENCES**

**Δημιουργία Ψηφιακής Βιβλιοθήκης τοπικής ιστορίας για τους
Δήμους Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου.**

Σοφία Γεωργιάδη (ΑΜ: 18668056)

Βασίλειος Γεώργιος Σκάρπας (ΑΜ: 18668074)

Επιβλέπων: Κωνσταντίνος Κυπριανός

Αθήνα, Ιούνιος 2022

Επιτροπή Εξέτασης

1. Ονοματεπώνυμο

2. Ονοματεπώνυμο

3. Ονοματεπώνυμο

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οι κάτωθι υπογεγραμμένοι Σοφία Γεωργιάδη και Βασίλειος Γεώργιος Σκάρπας, με αριθμό μητρώου 18668056 και 18668074 φοιτητές του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, δηλώνουμε υπεύθυνα ότι:

«Είμαστε συγγραφείς αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχαμε για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες κάναμε χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνουμε ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από εμάς αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δική μας, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μας ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση των πτυχίων μας».

Ο Δηλών

Η Δηλούσα

Ευχαριστίες – Αφιερώσεις

Για την εκπόνηση αυτής της πτυχιακής εργασίας, οφείλουμε ευχαριστίες κυρίως στον επιβλέποντα καθηγητή μας κ. Κωνσταντίνο Κυπριανό, ο οποίος κατά την διάρκεια συγγραφής, μας καθοδήγησε, μας συμβούλεψε και μας εμπιστεύτηκε.

Επίσης, ένα τεράστιο ευχαριστώ οφείλουμε να δώσουμε και στον καθηγητή μας κ. Παντελή Μπράττη, ο οποίος μας βοήθησε σε μεγάλο βαθμό στο εργαστηριακό μέρος, καθώς ανέλαβε την παραμετροποίηση της πλατφόρμας Reasonable Graph αλλά και την εκμάθησή της σε εμάς. Παράλληλα, μας παρείχε τον απαραίτητο εξοπλισμό για την ψηφιοποίηση των εικόνων που χρειάστηκαν.

Τέλος, αφιερώνουμε την συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία στην οικογένεια και τους φίλους μας, οι οποίοι ήταν δίπλα μας κατά την διάρκεια των σπουδών μας.

Ημερομηνία

Συγγραφείς

Βασίλειος-Γεώργιος Σκάρπας, Σοφία Γεωργιάδη

Περίληψη στα ελληνικά

Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία, ακολουθώντας τις εξελίξεις των τελευταίων ετών στον χώρο της τεχνολογίας και συνάμα της καταλογογράφησης, επικεντρώνεται στην ανάπτυξη, διαχείριση και οργάνωση προηγμένης ψηφιακής βιβλιοθήκης η οποία θα παρουσιάζει με αναλυτικό τρόπο την τοπική ιστορία των δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου.

Ειδικότερα, οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται μέσα στην ψηφιακή βιβλιοθήκη, προέρχονται είτε από τεκμήρια που δόθηκαν από τις δημοτικές βιβλιοθήκες των δύο δήμων είτε από πηγές που βρέθηκαν μέσα από αναζητήσεις στο διαδίκτυο. Επίσης, η εργασία αναλύει τις αλλαγές στον τομέα των Ανθρωπιστικών Επιστημών, με την έλευση της νέας έννοιας των Ψηφιακών Ανθρωπιστικών Επιστημών, λόγω της άνθησης της τεχνολογίας. Επικεντρώνεται αρκετά στις εξελίξεις που υπάρχουν στον χώρο των βιβλιοθηκών με τα νέα πρότυπα καταλογογράφησης γύρω από την περιγραφή των τεκμηρίων και αναφέρει παραδείγματα άλλων ψηφιακών βιβλιοθηκών της Ελλάδας και του εξωτερικού. Εκτός από το πρώτο θεωρητικό μέρος, στην συνέχεια στο δεύτερο μέρος της πτυχιακής εργασίας υλοποιήθηκε η ψηφιακή βιβλιοθήκη. Πρωτεύον σκοπός ήταν να συμπεριλαμβάνονται τα σημαντικότερα μέρη που απαρτίζουν την ιστορία ενός δήμου, μέσω σύγχρονης ψηφιακής πλατφόρμας (Reasonable Graph), όπου επιχειρήθηκε η μέγιστη αξιοποίηση των τεχνολογικών εφαρμογών σε επίπεδο τεκμηρίωσης έτσι ώστε να υπάρχει μέγιστη διασύνδεση μεταξύ των εννοιών αλλά και με εξωτερικούς συνδέσμους οι οποίοι οδηγούν σε καθιερωμένα αρχεία και θησαυρούς, δίνοντας με αυτό τον τρόπο έγκυρη πληροφόρηση στον χρήστη.

Τέλος, η πτυχιακή εργασία επιθυμεί να παρακινήσει και τους υπόλοιπους δήμους να επιχειρήσουν να δημιουργήσουν αντίστοιχη ψηφιακή βιβλιοθήκη. Με αυτό τον τρόπο, καταφέρνουν να διασώζουν τη μνήμη του τόπου τους σε βάθος χρόνου και να προωθούν την πολιτιστική κληρονομιά τους, προσφέροντας την ευκαιρία σε κάποιον να ανακαλύψει την ιστορία του οποιοδήποτε τόπου.

Περίληψη στα αγγλικά

This thesis, following the developments of recent years in the field of technology and cataloguing, focuses on the development, management and organization of an advanced digital library that will present in a detailed way the local history of the municipalities of Heraklion Attica and Palaio Faliro.

In particular, the information included in the digital library comes either from documents provided by the municipal libraries of the two municipalities or from sources found through internet searches. The thesis also analyses the changes in the field of Humanities, with the advent of the new concept of Digital Humanities, due to the boom of technology. It focuses mainly on the developments in the library field with the new cataloguing standards regarding the description of documents and gives examples of other digital libraries in Greece and abroad. Apart from the first theoretical part, the digital library was implemented in the second part of the thesis. The primary aim was to include the most important parts that make up the history of a municipality, through a modern digital platform (Reasonable Graph), where the maximum use of technological applications was attempted in terms of documentation so that there is maximum interconnection between concepts and with external links that lead to established archives and treasures, thus giving valid information to the user.

Finally, the thesis wishes to motivate other municipalities to attempt to create a similar digital library. In this way, they manage to preserve the long-term legacy of their place and promote their cultural heritage, offering the opportunity for someone to discover the history of any place.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1 ΠΛΑΙΣΙΟ, ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	3
1.2 ΛΟΓΟΙ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	4
1.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	5
1.4 ΟΡΙΣΜΟΙ	5
1.5 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	7
1.6 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ – ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ	9
2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ	9
2.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΟΥ	11
2.3 ΨΗΦΙΑΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ - ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	12
2.4 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ	14
2.4.1 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ	14
2.4.1.1 ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ	15
2.4.1.2 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΤΡΩΝ	16
2.4.1.3 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ	17
2.4.1.4 DIGITAL PUBLIC LIBRARY OF AMERICA	18
2.4.1.5 VANCOUVER PUBLIC LIBRARY	19
2.5 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	20
2.5.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ	20
2.5.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ	21
2.5.3 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΗΜΟΥ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	22
2.5.4 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	23
2.5.5 ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ - ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ - ΕΦΑΡΜΟΓΗ	25
3.1 ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ	25
3.1.1 ΜΕΤΑΔΕΔΟΜΕΝΑ (METADATA)	26
3.2 ΣΤΑΔΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ	28
3.3 ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ REASONABLE GRAPH	30
3.4 ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΔΗΜΩΝ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	31
3.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ	50
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	51
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	54

“Τα θεμέλιά μου στα βουνά
και τα βουνά σηκώνουν οι λαοί στον ώμο τους
και πάνω τους η μνήμη καίει
άκαυτη βάτος.”

Οδυσσέας Ελύτης, 1911-1996, Ποιητής, Νόμπελ 1979

(«Άξιον εστί»)

Πρόλογος

Στον 21ο αιώνα, λόγω της διαρκής και ραγδαίας εξέλιξης της τεχνολογίας, οι δημόσιες αλλά και δημοτικές βιβλιοθήκες βρίσκονται αντιμέτωπες με μια νέα πρόκληση, αφού πλέον η ψηφιακή εποχή έχει επέλθει και στον χώρο των βιβλιοθηκών. Εκτός από το έντυπο υλικό που είχαν να διαχειριστούν όλα τα προηγούμενα χρόνια, πλέον οι βιβλιοθήκες καλούνται να καταστήσουν όλο αυτό το υλικό ψηφιακά διαθέσιμο και προσβάσιμο προς την κοινότητα. Ταυτόχρονα, καλούνται να προσθέσουν νέο υλικό και τεκμήρια σε ηλεκτρονική μορφή, μέσω όλων των νέων και σύγχρονων εφαρμογών που έχουν δημιουργηθεί. Σε μια εποχή που τα ψηφιακά μέσα αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι όλου του πληθυσμού, η απομακρυσμένη διαθεσιμότητα των συλλογών, αποτελεί επιθυμία όλων.

Πάνω σε αυτό τον τομέα, η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία μελετά από τη μια πλευρά την έλευση των ψηφιακών ανθρωπιστικών επιστημών, οι οποίες προέρχονται από τις ανθρωπιστικές επιστήμες που έχουν επηρεαστεί λόγω των τεχνολογικών αλλαγών. Από την άλλη πλευρά, ερευνώντας τον τρόπο που διάφορες πόλεις της Ελλάδας αλλά και του εξωτερικού προσπάθησαν να φανερώσουν την τοπική ιστορία τους μέσω ενός ψηφιακού αποθετηρίου, θα επιχειρήσει να περιγράψει και να αναδείξει την αξία της τοπικής μνήμης των δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου με τη δημιουργία αντίστοιχης ψηφιακής βιβλιοθήκης. Το νέο εγχείρημα θα περιλαμβάνει υλικό που είναι ήδη διαθέσιμο σε έντυπη μορφή μέσα στις βιβλιοθήκες, υλικό που έχει συλλεχθεί έξω από τον χώρο των βιβλιοθηκών αλλά και θα συμπεριληφθούν και διάσπαρτες πληροφορίες από το διαδίκτυο για τους δήμους και το έργο τους.

Στον 21ο αιώνα που διανύουμε, η τεχνολογία έχει αρχίσει να φανερώνει την δυναμική της και έχει επηρεάσει σημαντικά και τον χώρο των βιβλιοθηκών, γεγονός το οποίο θα γίνει φανερό κατά τη διάρκεια παρουσίασης της πτυχιακής εργασίας.

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή

Ένας τρόπος μεταφοράς από μια εποχή στην επόμενη ή ακόμη ένα μέσο αναδρομής στο παρελθόν, είναι εφικτό μέσω της μνήμης. Η μνήμη, έχει πολλές διαφορετικές ερμηνείες. Απο τη μια πλευρά, μπορεί να αναφέρεται στην μνήμη που έχει ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής ως αποθηκευτικός χώρος. Από την άλλη πλευρά, και από αυτήν που θα αναλυθεί, η μνήμη αναφέρεται στη δυνατότητα συγκράτησης και ανάκλησης της πληροφορίας όποτε αυτό απαιτηθεί. Πέρα από την ατομική μνήμη, η οποία με το πέρασμα του χρόνου αρχίζει να “ξεθωριάζει”, υπάρχει και η ιστορική μνήμη. Η ιστορική μνήμη αποτελεί υψίστης σημασίας, καθώς μέσα από αυτήν αποτυπώνονται τα βιώματα, οι ιστορίες και οι εμπειρίες που έχει ζήσει μια ολόκληρη γενιά. Κάθε λαός τρέφει αγάπη για τις ρίζες του, το παρελθόν του τόπου του καθώς και για τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν εκεί. Επομένως, η δυνατότητα του λαού να μπορεί να έχει πρόσβαση στο παρελθόν του είναι σημαντική και αυτό είναι εφικτό να υλοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό μέσω των βιβλιοθηκών.

Η έννοια της μνήμης εμφανίζεται από την εποχή της Αρχαιότητας, αφού από τότε οι ιστορικοί επιχειρούν να συγκεντρώσουν τεκμήρια και πληροφορίες, προκειμένου να καταγράψουν το παρελθόν. Η Μνημοσύνη αποτελεί μέρος των εννέα Μουσών και απεικονίζεται στο μυαλό των ανθρώπων του αρχαίου κόσμου ως ο βασικός πυλώνας που περικλείει την έννοια της γνώσης και του πολιτισμού. Με την προσέγγιση της μνήμης έχουν ασχοληθεί σπουδαίοι φιλόσοφοι τους προηγούμενους αιώνες. Ειδικότερα, ο Πλάτων (362-360 π.Χ.) στο έργο του Φίληβος διαχωρίζει τη μνήμη από την ανάμνηση και ορίζει τη μνήμη ως: «τη διαφύλαξη (σωτηρία) της αίσθησης» και την ανάμνηση ως: «ανάκληση ενός πράγματος που βιώθηκε με τη συμβολή της ψυχής και του σώματος ταυτόχρονα ή ως ικανότητα να ανακαλέσουμε μια χαμένη μνήμη ενός πράγματος που αισθανθήκαμε ή μάθαμε στο παρελθόν». Στην συνέχεια, ο Αριστοτέλης (χ.χ.) προσπάθησε εκτενέστερα να ορίσει, να προσδιορίσει και να διακρίνει τη μνήμη από την ανάμνηση.

Με το πέρασμα του χρόνου, λόγω της επικράτησης της τεχνολογίας αλλά και της εξέλιξης των υπηρεσιών και εφαρμογών που προσφέρονται από την τεχνολογία του Web 2.0, οι άνθρωποι σε καθημερινή βάση κατακλύζονται από βίντεο, φωτογραφίες, προφορικές μαρτυρίες, ηχητικά ντοκουμέντα και γενικώς από ειδησεογραφικά γεγονότα. Ταυτόχρονα, εξαιτίας της ανάπτυξης των ηλεκτρονικών συσκευών (κινητά τηλέφωνα και φορητοί υπολογιστές), της κυριαρχίας των μέσων κοινωνικής δικτύωσης (Social media) αλλά και της

εξοικείωσης των ατόμων με όλα τα ψηφιακά μέσα, το παρελθόν αποτυπώνεται και εντοπίζεται με πιο εύκολο και γρήγορο τρόπο συγκριτικά με τα παλαιότερα χρόνια. Ο εντοπισμός οποιαδήποτε πληροφορίας, μπορεί να πραγματοποιηθεί πλέον σε ελάχιστο χρόνο, γεγονός το οποίο έμοιαζε ανέφικτο τους προηγούμενους αιώνες. Η δημοσίευση και αναπαραγωγή των πληροφοριών, συμβάλει στη συνέχεια, ανάδειξη, επικράτηση και εν τέλη στον εμπλουτισμό της ιστορικής μνήμης.

Στη διαδικασία αποτύπωσης και φύλαξης της μνήμης συμμετέχουν ενεργά και πληροφοριακοί οργανισμοί, όπως είναι οι βιβλιοθήκες, τα αρχεία και τα μουσεία. Έργο των οποίων είναι η καταγραφή, η συλλογή, αλλά και η ανάδειξη με οργανωμένο τρόπο, προσπαθειών που γίνονται σε τοπικό αλλά και διεθνές επίπεδο για τη διαχείριση και διάσωση της ιστορικής μνήμης. Άλλωστε, σκοπός των βιβλιοθηκών και γενικώς των πληροφοριακών οργανισμών είναι να μεταφέρουν στο κοινό τους την έγκυρη πληροφορία. Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια έχει παρουσιαστεί άνοδος του πεδίου Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες (Digital Humanities), με στόχο τη σύνδεση μεταξύ διαφορετικών επιστημόνων στον χώρο των Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, έννοιες οι οποίες θα αναλυθούν στα επόμενα κεφάλαια.

1.1 Πλαίσιο, σκοπός και στόχοι της πτυχιακής εργασίας

Ο σκοπός της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας είναι η διερεύνηση για το πως αποτυπώνεται η ιστορική μνήμη στις Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες καθώς και πως εκφράζεται γενικότερα στον ψηφιακό κόσμο. Επίσης, μελετά κατά πόσο η επιστήμη της πληροφόρησης, οι νέες τεχνολογίες, τα διασυνδεδεμένα δεδομένα και οι οντολογίες μπορούν να διαχειριστούν την ιστορική μνήμη ώστε αυτή να διασωθεί, να καταγραφεί και να γίνει προσβάσιμη από το κοινό. Στο πλαίσιο εξέτασης των παραπάνω ερωτημάτων, επιλέχθηκε να αναδιφούν οι συγκεκριμένες δύο περιπτώσεις, των δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου.

Επομένως, ο σκοπός της εργασίας είναι να φανερώσει την ανάγκη για συλλογή επιπλέον υλικού και παράλληλα να κινητοποιήσει τους δήμους Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου να υιοθετήσουν την ιδέα αυτή, να την ενσωματώσουν στις υπηρεσίες τους συνυπολογίζοντας την στον προϋπολογισμό τους, ως ένα νέο εγχείρημα και να συνεχίσουν να προσθέτουν και να ψηφιοποιούν νέο υλικό, ώστε να προσεγγίσουν στο μέλλον περισσότερο κοινό. Επιπλέον, φιλοδοξεί να κινητοποιήσει και άλλους δήμους, ώστε να επιχειρήσουν αντίστοιχη προσπάθεια, με γνώμονα τη συνέχεια της τοπικής ιστορίας και την ανάδειξη του έργου που ήδη επιτελούν.

Στόχος της εργασίας είναι να δημιουργήσει μια Ψηφιακή Βιβλιοθήκη η οποία θα ενσωματωθεί στις υπηρεσίες των δύο προαναφερόμενων δημοτικών βιβλιοθηκών. Παράλληλα, μέσα από την τελική δημιουργία του ψηφιακού αποθετηρίου θα φανερωθούν οι τεχνολογικές εξελίξεις που παρουσιάζονται στην επιστήμη της βιβλιοθηκονομίας και ειδικότερα στα πρότυπα καταλογογράφησης, καθιστώντας την πρόσβαση ευκολότερη και πιο άμεση από περισσότερο κοινό.

1.2 Λόγοι επιλογής

Ο λόγος για τον οποίο επιλέχθηκε το συγκεκριμένο θέμα της πτυχιακής εργασίας, σχετίζεται αρχικά με το γεγονός ότι υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον για τις Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι υπάρχουν λίγες περιπτώσεις δήμων στον ελλαδικό χώρο όπου έχουν επιχειρήσει να δημιουργήσουν τεκμηριωμένες ψηφιακές βιβλιοθήκες που να καταγράφουν την τοπική ιστορία τους και συνάμα το έργο τους.

Πέρα από αυτό, ένας ακόμη λόγος επιλογής του θέματος αφορά κυρίως τη μεγάλη πρόκληση που βρίσκεται πίσω από τα στάδια δημιουργίας κάποιας ψηφιακής βιβλιοθήκης, η οποία περιλαμβάνει την διαδικασία εύρεσης υλικού και την δόμηση των κατηγοριών που θα περιλαμβάνονται στην ψηφιακή βιβλιοθήκη. Συνεπώς, υπάρχουν αρκετά σημεία που θα πρέπει να εξεταστούν με προσοχή κατά τη διάρκεια δόμησης της ψηφιακής βιβλιοθήκης πριν την τελική παρουσίαση. Τα σημεία αυτά σχετίζονται με τα τεκμήρια που θα πρέπει να επιλεγούν και να περιγραφούν, με τη γενικότερη ταξινόμηση των κατηγοριών μέσα στην πλατφόρμα καθώς και με την εγκυρότητα των πληροφοριών που καταγράφονται στα μεταδεδομένα των τεκμηρίων. Επίσης, μέσω αυτής της προσπάθειας, παρακινούνται και οι ίδιοι κάτοικοι να διασώσουν υλικό που έχουν ήδη στην διάθεση τους, το οποίο είτε είναι σχετικό με την τοπική ιστορία είτε αναφέρεται σε οτιδήποτε άλλο και επιθυμούν να το οργανώσουν με καλύτερο τρόπο.

Τέλος, έγινε επιλογή του αναλυόμενου θέματος λόγω και της επιθυμίας των ίδιων των συγγραφέων για ενασχόληση με το κομμάτι της διαχείρισης και οργάνωσης του υλικού αλλά και με τον τομέα της καταλογογράφησης και περιγραφής των μεταδεδομένων. Πιστεύοντας ότι η βιβλιοθηκονομία είναι μια επιστήμη που τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να αναδεικνύεται και να φανερώνει τα δυνατά της σημεία, υπήρξε η θέληση μέσα από την συγκεκριμένη εργασία, να προωθεί αυτό έξω από τον βιβλιοθηκονομικό περίγυρο.

1.3 Μεθοδολογία

Σχετικά με τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στη συγγραφή της πτυχιακής εργασίας, πραγματοποιήθηκε αρχικά έρευνα στο διαδίκτυο, προκειμένου να εντοπιστούν ψηφιακά αποθετήρια τα οποία αναδεικνύουν την τοπική ιστορία από φορείς της Ελλάδας αλλά και του εξωτερικού. Ύστερα, αφού εντοπίστηκαν κάποια αποθετήρια και έγινε φανερός ο τρόπος που παρουσιάζεται γενικώς στο διαδίκτυο η τοπική ιστορία, επιχειρήθηκε η δημιουργία ψηφιακής συλλογής η οποία σκοπεύει στην αποτύπωση της μνήμης των δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου στο ψηφιακό αποθετήριο Reasonable Graph. Επίσης, στα πλαίσια της εύρεσης επιπλέον βιβλιογραφίας και τεκμηρίων, πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στις βιβλιοθήκες και των δύο δήμων, προκειμένου να συλλεχθούν περαιτέρω πληροφορίες για την ιστορία του τόπου, μέσα από ιστορικά βιβλία ή και από προφορικές πληροφορίες που δόθηκαν από τους βιβλιοθηκονόμους.

1.4 Ορισμοί

Ανθρωπιστικές επιστήμες: «Με τον όρο ανθρωπιστικές εννοούνται εκείνες οι επιστήμες που ασχολούνται με τον άνθρωπο και τη γενική συμπεριφορά του και ορίζονται ως αναλυτικές και κριτικές ως προς την προσέγγισή τους, αντιδιαστελόμενες προς τις φυσικές επιστήμες που στηρίζονται στην εμπειρική μέθοδο. Επίσης είναι οι επιστήμες που ασχολούνται με τον άνθρωπο ως πνευματικό και κοινωνικό ον» (Wikipedia, 2022)

Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες (Digital Humanities): «Οι ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες (Digital Humanities) βασίζονται στην ψηφιακή τεχνολογία αλλά δεν την προτάσσουν ως δομικό χαρακτηριστικό τους. Αξιοποιούν τις τεχνολογικές εφαρμογές και δυνατότητες ώστε να προκρίνουν τη μελέτη του περιεχομένου και την ερμηνευτική προσέγγιση της γνώσης με διαφορετικό τρόπο σε σχέση με το παρελθόν και σε σχέση με καθιερωμένες οδούς επιστημονικής και κριτικής σκέψης.» (Patrik Svensson, «The Landscape of Digital Humanities», 2010)

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη: «Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες είναι οργανισμοί που παρέχουν πόρους - συμπεριλαμβανομένου του εξειδικευμένου προσωπικού - με σκοπό την επιλογή, δόμηση, προσφορά νοητικής πρόσβασης, ερμηνείας, διανομής, διατήρησης της ακεραιότητας και συντήρησης στον χρόνο συλλογών ψηφιακών έργων, προκειμένου αυτά να τύχουν άμεσης και οικονομικής διάθεσης για χρήση από μία συγκεκριμένη κοινότητα ή σύνολο κοινωνιών» (Digital Library Federation, 1998).

Ψηφιακό αποθετήριο: «Ένα ψηφιακό αποθετήριο είναι ένας μηχανισμός για τη διαχείριση και αποθήκευση ψηφιακού περιεχομένου. Τα αποθετήρια μπορούν να είναι είτε θεματικά ή είτε αποθετήρια ενός συγκεκριμένου ιδρύματος. Μπορούν να υποστηρίξουν την έρευνα, τη μάθηση, και τις διοικητικές διαδικασίες. Τα αποθετήρια να χρησιμοποιούν ανοικτά πρότυπα για να εξασφαλίσουν ότι το περιεχόμενο που περιέχουν θα είναι προσβάσιμο στο μέλλον για αναζήτηση και ανάκτηση των πληροφοριών» (Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πολιτισμού, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2015).

Ψηφιακά τεκμήρια (digital objects): Ψηφιακά τεκμήρια (digital objects) είναι οι συγκροτημένες μονάδες του ψηφιακού περιεχομένου. Ψηφιακό τεκμήριο μπορεί να είναι ένα κείμενο, μια εικόνα (κινούμενη ή μη), μια καταγραφή ήχου, ερευνητικά δεδομένα, κ.κπ. (Κυριάκη-Μάνεση, 2015)

Ψηφιακό περιεχόμενο: «Ψηφιακό περιεχόμενο λοιπόν μπορεί να είναι με μορφή κειμένου, ήχου, εικόνας, δεδομένων έρευνας, κ.κπ. τα οποία μπορούν να διατεθούν με τη χρήση ψηφιακών μέσων επικοινωνίας (διαδίκτυο, τηλεπικοινωνίες αλλά και τα ψηφιακά μέσα όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, κ.κπ.)» (Mullan, 2011).

Τοπική ιστορία: «Με τον όρο τοπική ιστορία εννοούμε την ιστορία που ξεκινά από τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες μιας τοπικής κοινωνίας, συνδέεται με τους τοπικούς θεσμούς και ανατροφοδοτεί την τοπική ταυτότητα και αυτογνωσία.» (Πατσιατζή, χ.χ.)

Ιστορική μνήμη: «Ο όρος “ιστορική μνήμη” χρησιμοποιείται εκτενέστατα και συχνά καταχρηστικά για να περιγράψει κυρίαρχες αντιλήψεις στη συνείδηση μιας κοινωνίας για την ιστορική πορεία ενός τόπου, ενός έθνους, ενός λαού. Ωστόσο, για τους περισσότερους κοινωνικούς επιστήμονες, και ιδιαίτερα για τους ιστορικούς, η έννοια της συλλογικής μνήμης έχει μικρή σχέση με την επιστήμη της ιστορίας. Η τελευταία βασίζεται στη συστηματική

μελέτη ιστορικών τεκμηρίων και, παρά τις διαφορετικές οπτικές των ιστορικών, γίνεται επί τη βάση μιας αυστηρής, αντικειμενικής και κοινά αποδεκτής μεθοδολογίας. Η συλλογική μνήμη, από την άλλη, είναι πιο εύπλαστη και επηρεάζεται από απλουστευμένες μορφές ιστορικής αφήγησης, υποκειμενικές αναγνώσεις του παρελθόντος, μεγάλης εμβέλειας» (Δίαυλος, 2015)

1.5 Οργάνωση Κεφαλαίων ή Διάρθρωση της Εργασίας

Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία είναι χωρισμένη και αποτελείται από 4 Κεφάλαια.

Ειδικότερα, στο Κεφάλαιο 1 της εργασίας περιλαμβάνονται σημαντικές εισαγωγικές πληροφορίες, οι οποίες σχετίζονται με το θέμα, τον σκοπό, τον στόχο, τη μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί, βασικούς ορισμούς, λόγους επιλογής θέματος καθώς και ερευνητικά ερωτήματα που θα μελετηθούν. Στο Κεφάλαιο 2 της εργασίας, περιλαμβάνεται η βιβλιογραφική ανασκόπηση, η οποία αρχικά επικεντρώνεται στη διαφορά των ορισμών μεταξύ της ψηφιακής βιβλιοθήκης και ψηφιακού αποθετηρίου και στη συνέχεια αναφέρεται στις εξελίξεις που υπάρχουν στον τομέα των Ανθρωπιστικών Επιστημών με την έλευση του νέου όρου “Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες”. Μέσα στο δεύτερο κεφάλαιο συμπεριλαμβάνονται και παραδείγματα από τον ελλαδικό χώρο και το εξωτερικό, οι οποίοι έχουν επιχειρήσει τη δημιουργία αντίστοιχης ψηφιακής βιβλιοθήκης.

Έπειτα, στο Κεφάλαιο 3 αρχικά παρουσιάζονται οι κυριότερες τεχνολογικές εξελίξεις στον χώρο των επιστημών αλλά και στον τομέα της καταλογογράφησης με την έλευση των μεταδεδομένων και των νέων προτύπων καταλογογράφησης. Επιπλέον, στο συγκεκριμένο κεφάλαιο βρίσκεται η ανάλυση των σταδίων ανάπτυξης και ο τρόπος υλοποίησης και δόμησης της ψηφιακής βιβλιοθήκης για τους δήμους Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου, δίνοντας παραδείγματα Οντοτήτων που δημιουργήθηκαν για την καλύτερη κατανόηση. Τέλος, στο Κεφάλαιο 4 παρουσιάζονται κάποια βασικά συμπεράσματα που προέκυψαν μετά από την ολοκλήρωση της εργασίας, αλλά και μελλοντικές προτάσεις για τη συνέχεια του εγχειρήματος από τους δήμους Ηρακλείου Αττικής, Παλαιού Φαλήρου αλλά και λοιπών δήμων.

1.6 Ερευνητικά ερωτήματα

Οι ραγδαίες εξελίξεις και η ανάδυση της τεχνολογίας έχουν επιφέρει ριζικές αλλαγές σε όλους τους βασικούς τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, συμπεριλαμβάνοντας την εκπαίδευση, την οικονομία, τον πολιτισμό, την επικοινωνία, τον τουρισμό, την εργασία και γενικώς την καθημερινότητα. Είναι φανερό ότι τον 21ο αιώνα που διανύουμε κυριαρχεί το ψηφιακό περιεχόμενο (digital content) και πλέον η επικοινωνία και η μετάδοση της πληροφορίας πραγματοποιείται στο μεγαλύτερο ποσοστό από τα ψηφιακά μέσα.

Στη διάρκεια συγγραφής της πτυχιακής εργασίας σχετικά με τη σκοπιμότητα της δημιουργίας του ψηφιακού αποθετηρίου, πηγάζει το ερώτημα για ποιόν λόγο δημιουργούμε ψηφιακές συλλογές σήμερα; Για ποιον λόγο δομούμε ψηφιακές συλλογές αφού εν τέλει, σε μηχανές αναζήτησης μπορεί κανείς να βρει πληροφορίες και να καλύψει τις ερευνητικές του ανάγκες; Έπειτα, για μια τοπική κοινωνία ενός Δήμου δημιουργείται το ερώτημα για ποιον λόγο έχει αξία να δημιουργηθεί αυτή η ψηφιακή βιβλιοθήκη; Τι θα συνεισφέρει στην ευρύτερη κοινότητα; Πως θα διατηρηθεί και θα συνεχιστεί η προσπάθεια αυτή με το πέρασμα των χρόνων; Το ψηφιακό περιεχόμενο που θα περιλαμβάνεται πως κρίνεται ιστορικής αξίας έτσι ώστε να διατηρηθεί; Τι νέο θα συνεισφέρει αυτό το εγχείρημα στους κατοίκους των περιοχών συγκριτικά με τη συμβατική βιβλιοθήκη; Θα είχαν τη δυνατότητα οι δύο αυτές δημοτικές βιβλιοθήκες χαμηλού προϋπολογισμού να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις που υπάρχουν πίσω από τη δημιουργία ψηφιακού αποθετηρίου; Με ποιον τρόπο θα γνωστοποιηθεί η νέα υπηρεσία στους δημότες; Πως θα μπορέσει να γίνει κατανοητή η αναγκαιότητα ύπαρξης της ψηφιακής βιβλιοθήκης χωρίς να υποβαθμίζεται ο φυσικός χώρος των βιβλιοθηκών;

Κεφάλαιο 2. Προσδιορισμός αντικειμένου – Βιβλιογραφική έρευνα – Σχετικές προσπάθειες

2.1 Ορισμός Ψηφιακής Βιβλιοθήκης

Όπως ήδη προαναφέρθηκε, το ψηφιακό περιεχόμενο έχει επικρατήσει σε μεγάλο ποσοστό και αποτελεί πλέον τον τελικό σκοπό κάθε πληροφοριακού οργανισμού. Κάθε οργανισμός δημιουργεί πολιτικές σχετικά με τη συλλογή και οργάνωση του υλικού που έχει στη διάθεσή του, οι οποίες έρχονται αντιμέτωπες με νέες προκλήσεις που απαιτούν εκσυγχρονισμό, ώστε να καταφέρει να ικανοποιεί τα αιτήματα των χρηστών του. Ο όρος “Ψηφιακή Βιβλιοθήκη” εμφανίστηκε στα μέσα της δεκαετίας του 1990, ενώ πριν από αυτόν είχαν αποδοθεί άλλοι όροι, όπως “ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες”, “εικονικές βιβλιοθήκες”, “διαδικτυακές βιβλιοθήκες”, ή “βιβλιοθήκες χωρίς σύνορα”, όμως επικράτησε ο όρος “Ψηφιακή βιβλιοθήκη” ο οποίος προήλθε από το National Information Infrastructure Initiative (Bearman, 2007 & Lagoze, 2010).

Αρχικά, υπήρξε σύγχυση σχετικά με την απόδοση του ορισμού της Ψηφιακής Βιβλιοθήκης και αποδόθηκαν διάφοροι πρώιμοι ορισμοί. Ένας από τους πρώτους ορισμούς που δόθηκε ήταν από την Ένωση Ερευνητικών Βιβλιοθηκών (ARL), ο οποίος προσδιορίζει τα κοινά στοιχεία της ψηφιακής βιβλιοθήκης ως εξής: «Η ψηφιακή βιβλιοθήκη δεν είναι μια μοναδική οντότητα. Η ψηφιακή βιβλιοθήκη απαιτεί τεχνολογία που να συνδέει τις πολλαπλές πηγές. Οι σύνδεσμοι μεταξύ πολλών ψηφιακών βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης είναι διαφανείς στους τελικούς χρήστες. Η καθολική πρόσβαση στις ψηφιακές βιβλιοθήκες και τις υπηρεσίες πληροφόρησης είναι στόχος. Οι συλλογές των ψηφιακών βιβλιοθηκών δεν περιορίζονται σε υποκατάστατα τεκμηρίων αλλά εκτείνονται σε αποκλειστικά πρωτότυπα ψηφιακά δημιουργήματα που δεν μπορούν να αποτυπωθούν ή να παρουσιαστούν σε έντυπη μορφή» (Association of Research Libraries, 1995). Επιπλέον, με βάση όσα αναφέρει η Κυριάκη-Μάνεση (2015, σ.10): «η έννοια της ψηφιακής βιβλιοθήκης έχει υποστεί αλλαγές και τροποποιήσεις που υπήρξαν κυρίως συνέπεια της εξέλιξης της τεχνολογίας αλλά και της σταδιακής διαφοροποίησης των αντιλήψεων για το τι είναι πραγματικά μια ψηφιακή βιβλιοθήκη. Η αρχική της σημασία περιστρεφόταν γύρω από τη δημιουργία «συλλογών» –που έμοιαζαν πάρα πολύ με βιβλιογραφίες- καθώς δεν ήταν αναγκαία η κατοχή των τεκμηρίων από τον οργανισμό αλλά αρκούσε η εξασφάλιση πρόσβασης σε αυτά. Συχνά ούτε η πρόσβαση ήταν εγγυημένη, αλλά απλά δινόταν η ένδειξη

ύπαρξης του τεκμηρίου, προσομοιάζοντας τις παραδοσιακές βιβλιογραφικές μεθόδους εντοπισμού ύπαρξης των τεκμηρίων. Κατά συνέπεια, ουσιαστικά αποτελούσαν συγκέντρωση μεταδεδομένων τεκμηρίων από συνεργαζόμενους φορείς με θεματικές συνήθως εξειδικεύσεις». Από την άλλη πλευρά, ο Lesk (1997) τονίζει τις νέες τους δυνατότητες περιγράφοντάς τες ως «τη δύναμη που ποτέ δεν είχαμε στις παραδοσιακές βιβλιοθήκες». Αναφέρει επίσης ότι «το μεγάλο πλεονέκτημα των ψηφιακών βιβλιοθηκών έγκειται όχι μόνο στην πρόσβαση αλλά και στην οργάνωση του ψηφιακού περιεχομένου που ενισχύεται από την ευρετηρίαση και την ανάκτηση στο πλήρες κείμενο (full text)». Αναδεικνύει την οργάνωση ως στοιχείο-κλειδί και απλά ορίζει ως ψηφιακή βιβλιοθήκη «μια συλλογή πληροφοριών που είναι και ψηφιακή και οργανωμένη». Ενώ, οι Witten και Bainbridge (2003) ορίζουν μια ψηφιακή βιβλιοθήκη ως «μία εστιασμένη συλλογή ψηφιακών τεκμηρίων, τα οποία περιλαμβάνουν κείμενο, βίντεο, και ήχο, μαζί με μεθόδους πρόσβασης και ανάκτησης, καθώς και μεθόδους επιλογής, οργάνωσης, και διατήρησης της συλλογής».

Κύριος σκοπός κάθε ψηφιακής βιβλιοθήκης είναι να προβάλλει στο κοινό το έντυπο υλικό που διαθέτει με απευθείας πρόσβαση στα τεκμήρια, “διαλύοντας” την χιλιομετρική απόσταση που μπορεί να υπάρχει ανάμεσα σε χρήστη και βιβλιοθήκη, προσφέροντας δυνατότητα απομακρυσμένης πρόσβασης. Σύμφωνα με όσα αναφέρει η Κυριάκη-Μάνεση (2015, σ.10): «Στόχος των ψηφιακών βιβλιοθηκών είναι να αποδίδουν πληροφοριακές υπηρεσίες και υπηρεσίες βιβλιοθήκης αντλώντας από τις ψηφιακές τους συλλογές και υλοποιώντας όσο το δυνατό περισσότερες από τις υπηρεσίες τους σε ψηφιακό περιβάλλον. Ειδικά σε ότι αφορά τα θέματα των λειτουργιών, οι ψηφιακές βιβλιοθήκες υλοποιούν τις προσκτήσεις, την αποθήκευση, τη διατήρηση, την ανάκτηση, την πρόσβαση και την απόδοση του υλικού τους σε ψηφιακό περιβάλλον». Εν κατακλείδι, αναφορικά με την κύρια λειτουργία και τον σκοπό των ψηφιακών βιβλιοθηκών, η IFLA (2014, σ.4) υπογραμμίζει ότι «οι βιβλιοθήκες έχουν την ευθύνη να παρέχουν παγκόσμια πρόσβαση στις ψηφιακές τους συλλογές: το κοινό το απαιτεί και οι μελετητές το περιμένουν. Το διαδίκτυο έχει σπάσει τα παραδοσιακά εμπόδια στην πρόσβαση που προκαλούνται από τη γεωγραφική απόσταση, τις οικονομικές συνθήκες, τα πολιτικά όρια και τις πολιτιστικές ευαισθησίες».

2.2 Ορισμός Ψηφιακού Αποθετηρίου

Εν συνεχεία της ανάλυσης της ψηφιακής βιβλιοθήκης, σε αυτό το υποκεφάλαιο θα αναλυθεί και θα διερευνηθεί ο όρος “Ψηφιακό αποθετήριο”, ο οποίος αποτελεί επέκταση της ψηφιακής βιβλιοθήκης και πιο συγκεκριμένα, θα παρουσιαστούν οι διαφορές και οι ομοιότητες που υπάρχουν ανάμεσα στους δύο όρους. Αρχικά, τα αποθετήρια χωρίζονται σε δύο είδη, από τη μια πλευρά υπάρχουν τα ιδρυματικά αποθετήρια στα οποία συγκεντρώνεται υλικό από τα μέλη της κοινότητας του ιδρύματος που ανήκουν και τα οποία δημιουργούνται από έναν συγκεκριμένο φορέα-ίδρυμα, όπως για παράδειγμα το πανεπιστήμιο. Από την άλλη πλευρά, συναντάει κανείς τα θεματικά αποθετήρια, τα οποία περιλαμβάνουν υλικό από διαφορετικά πανεπιστήμια και ιδρύματα χωρίς περιορισμούς και το οποίο εντάσσεται κάτω από συγκεκριμένη γνωστική κατηγορία. (Κυριάκη-Μάνεση, 2015).

Η διαφορά τους με τις ψηφιακές βιβλιοθήκες έγκειται στο γεγονός ότι στα αποθετήρια υπάρχουν κοινότητες χρηστών, οι οποίες έχουν δικαιώματα αυτό-αρχαιοθέτησης, σε αντίθεση με τις ψηφιακές βιβλιοθήκες όπου η οποιαδήποτε αλλαγή πραγματοποιείται μόνο από βιβλιοθηκονόμους. Επίσης, ενώ οι ψηφιακές βιβλιοθήκες είναι ανοιχτές προς το κοινό χωρίς κάποιο περιορισμό, τα αποθετήρια είναι και εκείνα ανοιχτά προς το ευρύ κοινό, όμως απαιτούν την εγγραφή μελών για να παρέχουν πρόσθετες υπηρεσίες. Η μεγάλη διαφορά τους εντοπίζεται στο ίδιο το περιεχόμενο, αφού από τη μια πλευρά οι βιβλιοθήκες παρέχουν ποικίλο περιεχόμενο, ενώ τα αποθετήρια περιορίζονται στο επιστημονικό περιεχόμενο.

Στην συνέχεια, εντοπίζονται αρκετές ομοιότητες ανάμεσα στους δύο προαναφερόμενους όρους. Δηλαδή, προκειμένου να περιγράψουν τα τεκμήρια και τις εγγραφές που έχουν στη διάθεσή τους, χρησιμοποιούν και τα δύο συγκεκριμένα πρότυπα μεταδεδομένων, έτσι ώστε να επιτύχουν την ομοιομορφία ανάμεσα στις εγγραφές αλλά και για να τεκμηριώσουν με τον μέγιστο τρόπο το κάθε τεκμήριο. Επίσης, χρησιμοποιούν ελεγχόμενο αλλά και ελεύθερο λεξιλόγιο, πολιτικές διαχείρισης, μεταδεδομένα και πλήρη κείμενα. Τέλος, δίνουν μεγάλη έμφαση στα πρωτόκολλα επικοινωνίας (Z39.50) καθώς και στη διαλειτουργικότητα, δηλαδή στη χρήση κοινών προτύπων επικοινωνίας μεταξύ των πληροφοριακών συστημάτων, η οποία αποτελεί απώτερο σκοπό έτσι ώστε να επικρατήσει ομοιομορφία.

2.3 Ψηφιακή Ιστορία - Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες

Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναλυθεί μέσα από μελέτες που έχουν πραγματοποιήσει διάφοροι ερευνητές του χώρου, ο τρόπος με τον οποίο η άνθιση της τεχνολογίας έχει επηρεάσει τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες. Αρχικά, πρέπει να διευκρινιστεί ότι στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες περιλαμβάνονται η Φιλολογία, η Λαογραφία, η Ιστορία του Πολιτισμού, η Αρχαιολογία και η Ιστορία της Τέχνης. Τα τελευταία έτη, ολοένα και περισσότερο η πληροφορία μεταδίδεται στο κοινό μέσω των νέων τεχνολογιών και πλέον οι περισσότεροι κλάδοι χρησιμοποιούν ανεπτυγμένα τεχνολογικά εργαλεία (φορητοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές, κινητά τηλέφωνα, tablet). Με τον τρόπο αυτόν, δημιουργείται διασύνδεση μεταξύ διαφορετικών κλάδων, η οποία φανερώνει την αναγκαιότητα της κοινής συνεργασίας, με σκοπό να διαχειριστεί ο μεγάλος όγκος πληροφοριών. Σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια και τις παλαιότερες εποχές, όπως είναι η Αρχαιότητα, οι Βυζαντινοί Χρόνοι, η Αναγέννηση, ο Ουμανισμός και οι Νεότεροι Ελληνικοί Ιστορικοί Χρόνοι, είναι ευδιάκριτο ότι στη σημερινή «ψηφιακή εποχή» η αποθήκευση και η διάδοση της γνώσης, η οποία στηρίζεται στην Πληροφορική Τεχνολογία, βρίσκεται στο πιο προχωρημένο στάδιο και συνεχώς εξελίσσεται με το πέρασμα του χρόνου. με την οποία έχουν ασχοληθεί διάφοροι ερευνητές και έχουν επιχειρήσει την απόδοση της έννοιας και του ορισμού του.

Για τον νέο όρο «Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες» έχουν αποδοθεί πάνω από 800 ορισμοί για αυτό τον όρο, και αυτό φανερώνει την προσπάθεια να αναδειχθεί και να αναγνωριστεί περαιτέρω ο κλάδος. Με άλλα λόγια, σύμφωνα με τους Γούνναρη και Στεφανέα: «Οι ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες (digital humanities) αποτελούν έναν κλάδο που έχει προκύψει τα τελευταία χρόνια ως διεπιστημονικό πεδίο σύνθεσης των ανθρωπιστικών και των ψηφιακών επιστημών» (The Book's Journal, 2021). Ειδικότερα, ο Kirshcenbaum (2010) παραθέτει το εξής: «Οι ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες σήμερα αφορούν έναν επιστημονικό τρόπο μελέτης και μια παιδαγωγική πρακτική που ασκούνται δημοσίως και είναι ορατές με τρόπους που δεν έχουμε συνηθίσει μέχρι τώρα, έναν επιστημονικό τρόπο μελέτης και μια παιδαγωγική πρακτική που έχουν συνδεθεί με την τεχνική υποδομή πολύ πιο βαθιά και έκδηλα από όσο είχαμε συνηθίσει, έναν επιστημονικό τρόπο μελέτης και μια παιδαγωγική πρακτική που βασίζονται στη συνεργασία και εξαρτώνται από δίκτυα ανθρώπων που ζουν και λειτουργούν εικοσιτέσσερις ώρες την ημέρα συνδεδεμένοι στο διαδίκτυο».

Από την άλλη πλευρά, το «The Digital Humanities Manifesto 2.0», Humanities Blast. Engaged Digital Humanities Scholarship το 2009, αποδίδει έναν πιο σαφή ορισμό: «Οι

ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες δεν είναι ένα ενιαίο γνωστικό πεδίο αλλά μια σειρά από συγκλίνουσες πρακτικές που διερευνούν έναν κόσμο στον οποίο: α) ο έντυπος λόγος δεν συνιστά πλέον το αποκλειστικό ή το κανονιστικό μέσο για την παραγωγή και τη διάδοση της γνώσης· αντίθετα, ο έντυπος λόγος απορροφάται από νέες πολυμεσικές εφαρμογές και αποτελεί μέρος τους· και β) τα ψηφιακά εργαλεία, οι ψηφιακές τεχνικές και τα ψηφιακά μέσα έχουν τροποποιήσει την παραγωγή και τη διάδοση της γνώσης στο χώρο των τεχνών, των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών. Οι ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες επιδιώκουν να λειτουργήσουν ως πρωτοπόρος σε έναν κόσμο, στον οποίο τα πανεπιστήμια, που δεν αποτελούν πλέον τους αποκλειστικούς παραγωγούς και θεράποντες της γνώσης και του πολιτισμού, καλούνται να διαμορφώσουν εγγενώς ψηφιακά μοντέλα ακαδημαϊκού λόγου για τις νεοαναδυόμενες δημόσιες σφαίρες του παρόντος (τον παγκόσμιο ιστό, τη μπλογκόσφαιρα, τις ψηφιακές βιβλιοθήκες κ.ά.), να οικοδομήσουν πρότυπα καινοτομίας και αριστείας σε αυτούς τους τομείς, και να διευκολύνουν το σχηματισμό δικτύων παραγωγής, ανταλλαγής και διάχυσης της γνώσης, τα οποία είναι ταυτόχρονα τοπικά και παγκόσμια». Επιπλέον, η Hayles (2012) αναφέρει ότι: «Δεν είναι ένα μονολιθικό γνωστικό πεδίο αλλά πιο πολύ μια συλλογή από δυναμικά εξελισσόμενες πρακτικές με εσωτερικές διαμάχες, ένα αναδυόμενο σύνολο θεωρητικών αναζητήσεων που συνυφαίνονται με ποικίλες πρακτικές και με λύσεις οι οποίες ανταποκρίνονται στα ποικίλα πλαίσια αναφοράς των εκάστοτε θεσμικών ρυθμίσεων».

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τον Berry (2011) «Οι ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες επιχειρούν να συνυπολογίσουν τον εύπλαστο χαρακτήρα των ψηφιακών μορφών και τον τρόπο με τον οποίο υποδεικνύουν μια νέα μέθοδο εργασίας με τις αναπαραστάσεις και με τη διαμεσολάβηση, το ψηφιακό «δίπλωμα» της πραγματικότητας, όπως θα μπορούσαμε να την ονομάσουμε, το οποίο επιτρέπει να προσεγγίσουμε την κουλτούρα με ριζικά καινοτόμο τρόπο». Ενώ ο Ramsay (2011) τοποθετεί την άποψή του ως εξής: «Προσωπικά, πιστεύω ότι οι «ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες» έχουν να κάνουν με την κατασκευή [...] αν δεν φτιάχνεις κάτι, τότε δεν ανήκει στις ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες. Μπορεί να είσαι κάτι άλλο καλό και σημαντικό – μπορεί να ασχολείσαι με τις νέες τεχνολογίες, να είσαι μελετητής της θεωρίας των παιγνίων ή του αρχαίου κόσμου, ο οποίος διατηρεί επίσης ένα ιστολόγιο [...] – αλλά αν δεν κατασκευάζεις κάτι, τότε δεν ασχολείσαι με τη συγκρότηση μιας μεθόδου στο χώρο των ανθρωπιστικών επιστημών, κάτι που αποτελεί, κατά τη γνώμη μου, το σήμα κατατεθέν του συγκεκριμένου ακαδημαϊκού κλάδου». Τέλος, ο Sample (2011) προσθέτει ότι: «Οι ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες δεν έχουν να κάνουν με την παραγωγή, αλλά με το διαμοιρασμό».

Η παράθεση όλων των παραπάνω ορισμών αλλά και οι προσπάθειες που έχουν ολοκληρωθεί από όλους τους ερευνητές, φανερώνουν ότι οι Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες, οι οποίες αποτελούν έναν συνεχή εξελισσόμενο και αναδυόμενο κλάδο, αποσκοπούν στην προσπάθεια εύρεσης νέων τεχνολογικών μεθόδων, ώστε πλέον η μετάδοση της πληροφορίας να διεξάγεται αποκλειστικά μέσω του διαδικτύου. Σε ένα μεγάλο ποσοστό αυτό έχει εφαρμοστεί, αφού οι περισσότερες βιβλιοθήκες, αρχεία, μουσεία αλλά και γενικώς πληροφοριακοί οργανισμοί έχουν υιοθετήσει αυτό το μοντέλο και βαδίζουν προς αυτή την κατεύθυνση.

2.4 Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Στη βιβλιογραφική ανασκόπηση θα ακολουθήσει βιβλιογραφική παράθεση παραδειγμάτων ψηφιακών βιβλιοθηκών τοπικής ιστορίας που έχουν δημιουργήσει διάφορες δημόσιες βιβλιοθήκες στον ελλαδικό χώρο αλλά και χώρες του εξωτερικού, στην προσπάθεια ανάδειξης και διάσωσης του υλικού που έχουν στην διάθεση τους.

2.4.1 Παραδείγματα ψηφιακής ιστορικής μνήμης

Το δεύτερο μέρος της βιβλιογραφικής ανασκόπησης παραθέτει παραδείγματα ψηφιακής ιστορικής μνήμης από βιβλιοθήκες σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας αλλά και από φορείς του εξωτερικού, οι οποίοι επιχείρησαν να πρωτοτυπήσουν και να καταστήσουν το ήδη έντυπο υλικό τους, διαθέσιμο και σε ψηφιακή μορφή, δίνοντας τη δυνατότητα περιήγησης στις συλλογές, χωρίς την φυσική παρουσία των επισκεπτών. Ειδικότερα, οι πολιτιστικοί οργανισμοί και κυρίως οι βιβλιοθήκες αποτελούν φορείς ανάδειξης και προστασίας της ιστορικής μνήμης και της πολιτιστικής κληρονομιάς ενός τόπου. Στην προσπάθεια τους να επιτελέσουν τον ρόλο τους, επιχειρούν μέσα από τις παρακάτω προσπάθειες, να φανερώσουν την επιθυμία των βιβλιοθηκών για προώθηση του υπάρχοντος υλικού τους, για την χρήση των νέων τεχνολογικών μέσων, για αναγνώριση του έργου που επιτελούν και για προσέλκυση του κοινού με πιθανή συμμετοχή του στην προσθήκη νέου υλικού.

2.4.1.1 Δημόσια Βικελαία Βιβλιοθήκη¹

Η Βικελαία Δημόσια Βιβλιοθήκη του Δήμου Ηρακλείου Κρήτης, όπως αναφέρεται και στην ιστοσελίδα της, εκμεταλλευόμενη τις Νέες Τεχνολογίες έθεσε σε λειτουργία την “Ηλεκτρονική Βιβλιοθήκη” και ταυτόχρονα ψηφιοποίησε μέρος του πολιτιστικού υλικού της το οποίο έπειτα εξέθεσε στο κοινό. Ο επισκέπτης της Ψηφιακής Βιβλιοθήκης έχει πλέον την ευκαιρία να αναζητά βιβλία, να διαβάζει ψηφιοποιημένες Εφημερίδες και Περιοδικά, να μελετά το Τούρκικο Αρχείο και το Αρχείο της Δημογεροντίας καθώς και να ανακαλύπτει φωτογραφίες, βίντεο και ήχους της πόλης του Ηρακλείου μέσα από το πολυμεσικό αρχειακό υλικό της Βικελαίας βιβλιοθήκης. Επομένως, δίνεται η δυνατότητα απομακρυσμένης πρόσβασης, χωρίς να είναι απαραίτητη η εγγραφή μέλους στην υπηρεσία, καθώς η υπηρεσία είναι ελεύθερη και ανοιχτή σε όλους.

Η υπηρεσία αυτή εφαρμόστηκε τα έτη 2006 - 2007 από το ΙΤΕ (Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας) και χρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Επακολούθως, το 2018 η Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη λόγω της θέλησης των πολιτών, επανασχεδίασε την «Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Ιστορικών Εγγράφων» με την παρούσα Ηλεκτρονική Ψηφιακή Βιβλιοθήκη και πλέον διαθέτει ψηφιοποιημένο περιεχόμενο από την πλούσια συλλογή του πολιτιστικού υλικού που έχει στα αρχεία της. Όλες οι παραπάνω λειτουργίες επιτυγχάνονται μέσω του προηγμένου λειτουργικού μενού αναζήτησης, το οποίο είναι αρκετά εύχρηστο και φιλικό προς τους επισκεπτόμενους.

Επομένως, μέσω της Ψηφιακής Βιβλιοθήκης που δημιούργησε η Δημόσια Βικελαία Βιβλιοθήκη, παρουσιάζεται ολόκληρη η ιστορία της Κρήτης, από την εποχή της Τουρκοκρατίας μέχρι τον 21ο αιώνα που διανύουμε. Με λίγα λόγια, η αναφερόμενη βιβλιοθήκη έχει επιχειρήσει να δημιουργήσει την δική της ψηφιακή βιβλιοθήκη για τα ιστορικά τεκμήρια που έχει στην διάθεση της, με σκοπό τον διαμοιρασμό τους στους πολίτες της αλλά και παράλληλα την φύλαξη και προστασία τους με το πέρασμα του χρόνου. (Δήμος Ηρακλείου Βικελαία Βιβλιοθήκη, χ.χ.)

¹ <http://www.vikelaia.gr/index.php/services/digitallibrary>

2.4.1.2 Δημοτική Βιβλιοθήκη Πατρών²

Ένα ακόμη παράδειγμα διατήρησης της τοπικής μνήμης στην Ελλάδα, είναι το αποθετήριο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Πατρών, όπου όπως αναφέρεται και στην ιστοσελίδα της, αποτελεί διαδικτυακό τόπο συγκέντρωσης και οργάνωσης του πολιτιστικού αποθέματος της πόλεως των Πατρών με σκοπό την συνεχή διάθεσή του για εκπαιδευτικούς, ερευνητικούς και πολιτιστικούς σκοπούς. Μέσα από αυτό, μπορεί κάποιος να περιηγηθεί στις συλλογές του αποθετηρίου και να αναζητήσει πρωτογενή ιστορικά τεκμήρια: βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά, φωτογραφίες, κάρτ ποστάλ, έργα τέχνης, αφίσες, ημερολόγια, ανακαλύπτοντας την ιστορική, κοινωνική, πολιτική, οικονομική και πολιτιστική εξέλιξη της Πάτρας.

Το αποθετήριο των ψηφιακών συλλογών της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Πατρών, συμπεριλαμβάνει στην συλλογή του κυρίως τεκμήρια τα οποία αφορούν την κοινωνική, οικονομική, πολιτική και πολιτιστική ζωή του τόπου. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, φωτογραφικά και ιστορικά αρχεία, τα οποία αποτελούν εργαλείο ιστορικής έρευνας για κάθε επισκέπτη ο οποίος επιθυμεί να μάθει για την τοπική ιστορία του τόπου. Σχετικά με το κοινό, η υπηρεσία απευθύνεται σε όλους τους κατοίκους του Δήμου Πάτρας αλλά και της ευρύτερης περιοχής, από τον απλό πολίτη έως τον ερευνητή, φοιτητή και μαθητή. Επίσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί από δημόσιους φορείς, ΝΠΔΔ, εκπαιδευτικούς φορείς, πολιτιστικούς συλλόγους αλλά και σωματεία. (Αποθετήριο Ψηφιακών Συλλογών Δημοτικής Βιβλιοθήκης Πατρών, 2018)

² <http://repository-dbp.ekt.gr/dbp/>

2.4.1.3 Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λεβαδειάς³

Ένα τελευταίο παράδειγμα ψηφιακής βιβλιοθήκης στον ελλαδικό χώρο είναι η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λεβαδειάς, η οποία έχει αναπτύξει την δική της Ψηφιακή Βιβλιοθήκη και πιο συγκεκριμένα προσφέρει στον χρήστη τη δυνατότητα να περιηγηθεί ελεύθερα σε βιβλία, συλλογές και εφημερίδες, τα οποία περιέχουν σημαντική εκπαιδευτική και πολιτιστική αξία. Το υλικό αυτό διατίθεται ελεύθερα στο διαδίκτυο σε φιλικό περιβάλλον πλοήγησης και ανάγνωσης. Η Ψηφιακή Βιβλιοθήκη δημιουργήθηκε και φιλοξενείται από το συνεργαζόμενο φορέα Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) τα τελευταία έτη.

Επιπλέον, στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη περιλαμβάνεται υλικό της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Λεβαδειάς που έχει ψηφιοποιηθεί στο πλαίσιο του έργου "Ψηφιοποίηση Υλικού Δημόσιων Βιβλιοθηκών" και δεν διαθέτει περιορισμούς περί πνευματικών δικαιωμάτων. Επίσης, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι για την ποιότητα της ψηφιοποίησης δεν φέρουν ευθύνη η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λεβαδειάς και το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης.

Η Ψηφιακή Βιβλιοθήκη της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Λεβαδειάς, αναπτύχθηκε και δομήθηκε με βάση το Ελεύθερο Λογισμικό/Λογισμικό Ανοικτού Κώδικα (ΕΛ/ΛΑΚ), ενώ για την καταλογογράφηση του υλικού της βιβλιοθήκης χρησιμοποιείται το σύστημα αυτοματισμού βιβλιοθηκών ΑΒΕΚΤ που έχει κατασκευάσει το ΕΚΤ. Τέλος, η συγκεκριμένη Ψηφιακή Βιβλιοθήκη λειτουργεί πρωτοποριακά σχετικά με την παροχή ολοκληρωμένων σχετικών εφαρμογών ως υπηρεσία (Software as a Service), στο πλαίσιο της μακροχρόνιας συνεργασίας του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης με τις ελληνικές βιβλιοθήκες. (Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Λεβαδειάς, χ.χ.).

³ <http://ebooks.liblivadia.gr/liblivadia/>

2.4.1.4 Digital Public Library of America⁴

Εκτός από τους ελληνικούς φορείς που αναφέρθηκαν παραπάνω, σειρά έχουν οι φορείς του εξωτερικού οι οποίοι έχουν δημιουργήσει αντίστοιχα ψηφιακά αποθετήρια, τα οποία φανερώνουν και διαφυλάσσουν την τοπική ιστορία. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η Ψηφιακή Δημόσια Βιβλιοθήκη της Αμερικής (NDLA), η οποία έχει κατασκευαστεί με απώτερο σκοπό να βοηθάει τους μαθητές έτσι ώστε να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής σκέψης ανακαλύπτοντας παράλληλα θέματα σχετικά με την ιστορία, τη λογοτεχνία και τον πολιτισμό μέσω πρωτογενών πηγών.

Με λίγα λόγια, κατά τον σχεδιασμό και τη συλλογή του διαδικτυακού υλικού από αρχεία, βιβλιοθήκες και μουσεία των Ηνωμένων Πολιτειών, κάθε σύνολο περιλαμβάνει επιστολές, φωτογραφίες, αφίσες, προφορικές ιστορίες, βίντεο κλιπ καθώς και παρτιτούρες. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι το κάθε σύνολο περιέχει μια επισκόπηση θεμάτων, δέκα έως δεκαπέντε κύριες πηγές, συνδέσμους σε σχετικούς πόρους καθώς και έναν οδηγό. Η τελική δημιουργία των συνόλων εξετάστηκε από τους δασκάλους της Συμβουλευτικής Επιτροπής Εκπαίδευσης του DPLA.

Επιπλέον, η Ψηφιακή Βιβλιοθήκη της Αμερικής συνεργάζεται με ένα εθνικό δίκτυο συνεργατών προκειμένου να καταφέρει να καταστήσει ένα τεράστιο σύνολο υλικού από βιβλιοθήκες, αρχεία και μουσεία αλλά και γενικώς από διάφορα πολιτιστικά ιδρύματα της χώρας διαθέσιμα στο κοινό μέσα από μια μοναδική εμπειρία αναζήτησης και ανακάλυψης. Επίσης, μέσω της συνεργασίας αυτής, συγκαλούν τους υπεύθυνους βιβλιοθηκών αλλά και τους επαγγελματίες προκειμένου να εξερευνήσουν, ανακαλύψουν και εγκαταστήσουν τεχνολογίες οι οποίες εξυπηρετούν και ενημερώνουν τις κοινότητές τους.

Επομένως, σχετικά με το έργο που εκτελεί η Ψηφιακή Βιβλιοθήκη της Αμερικής, είναι αρκετά σημαντικό διότι προσφέρει την ευκαιρία στους ανθρώπους να μαθαίνουν, να εξελίσσονται καθώς και να συμβάλλουν σε μια ποικιλόμορφη και πιο λειτουργική κοινωνία, το οποίο μπορεί να επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό μέσω της πρόσβασης στην ιστορία, τον πολιτισμό και την γνώση (IRSC Libraries, 2022).

⁴ <https://irsc.libguides.com/history/specializedprimarysources>

2.4.1.5 Vancouver Public Library⁵

Ένα ακόμα παράδειγμα από φορέα του εξωτερικού, ο οποίος έχει επιχειρήσει να αποτυπώσει και να καταστήσει την τοπική ιστορία του στο διαδίκτυο, είναι η Δημόσια Βιβλιοθήκη του Βανκούβερ (VPL). Πιο συγκεκριμένα, η Ψηφιακή Βιβλιοθήκη περιλαμβάνει μια πλήρη συλλογή υλικού, στην οποία μπορούν να περιηγηθούν όλοι οι χρήστες αλλά και το ευρύ κοινό και να αναζητήσουν πληροφορίες που σχετίζονται με την τοπική ιστορία της πόλης. Η ανάδειξη της ιστορίας του Βανκούβερ γίνεται μέσα από διαφορετικές ψηφιακές πηγές, όπως:

- Ιστορικές φωτογραφίες: Η βάση δεδομένων ιστορικών φωτογραφιών απεικονίζουν το Βανκούβερ και τη Βρετανική Κολούμπια από τη δεκαετία του 1880 έως τη δεκαετία του 1990.
- This Vancouver: Η Δημόσια Βιβλιοθήκη του Βανκούβερ δημιούργησε το “This Vancouver”, για να παρουσιάσει τις ιστορίες των κατοίκων του Βανκούβερ και της κοινότητάς του, μέσω εικόνων, ήχων και βίντεο.
- Ευρετήριο Βρετανικής Κολούμπια: Εύρεση εργαλείου για γεγονότα και έγγραφα, που αφορούν την ιστορία της Βρετανικής Κολούμπια. Η VPL δημιούργησε το ευρετήριο για να συλλέξει πληροφορίες από πηγές αναφοράς και από βάσεις δεδομένων ειδήσεων και να τις συμπληρώσει σε αυτό.
- Ιστορία του Βανκούβερ: Η VPL παρέχει πρωτογενείς και δευτερεύοντες πόρους για την ιστορία της πόλης. Έχει σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε οι χρήστες να αρχίζουν την έρευνά τους για την ιστορία του Βανκούβερ, χρησιμοποιώντας αποτελεσματικά τους πόρους της βιβλιοθήκης. (Vancouver Public Library, 2022)

⁵ <https://www.vpl.ca/digital-library/local-history-collections>

2.5 Περιγραφή Δήμων και Βιβλιοθηκών

Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία όπως έχει ήδη αναφερθεί, αποσκοπεί στη δημιουργία ενός ψηφιακού αποθετηρίου, δηλαδή μιας νέας υπηρεσίας η οποία θα συμβάλλει στην ανάδειξη και συνέχεια της τοπικής ιστορίας των δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου. Πριν την έναρξη δημιουργίας της πλατφόρμας, θεωρήθηκε απαραίτητο να αναφερθούν κάποιες βασικές πληροφορίες για τους Δήμους καθώς και για το έργο που εκτελούν οι βιβλιοθήκες τους.

2.5.1 Περιγραφή Δήμου Ηρακλείου Αττικής

Ο δήμος Ηρακλείου Αττικής συμπεριλαμβάνεται στην Περιφερειακή Ενότητα Βορείου Τομέα Αθηνών της Περιφέρειας Αττικής, απέχει περίπου 12 χιλιόμετρα από την πρωτεύουσα και η έκταση της περιοχής υπολογίζεται στα 4,7 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Γειτνιάζει με τους δήμους Νέας Ιωνίας, Μεταμόρφωσης, Αμαρουσίου, Πεύκης και Λυκόβρυσης. Στην Αρχαία Ελλάδα, το Ηράκλειο που αναφέρεται στη διαθήκη του Πλάτωνα, ήταν ένας από τους δήμους του Κλεισθένη και είχε το όνομα Ιφιστιάδαι ή Ηφαιστιάδαι. Στο βόρειο τμήμα του προαστίου υπήρχε το ιερό (βωμός) του Ηρακλή, από όπου πήρε και την σημερινή ονομασία του. Την εποχή του Βυζαντίου η περιοχή ονομαζόταν Αράκλι, Παλιό Θεμέλι, Πηγάδι του Καλογήρου ή Χαλκωματάδες. Αναφορικά με τις διοικητικές αλλαγές που υπέστη η περιοχή, το Ηράκλειο μετατράπηκε σε κοινότητα το 1926, διότι τότε αποσπάστηκε από το Δήμο Αθηναίων και εν συνεχεία το 1948 μετατράπηκε σε δήμο.

Σχετικά με το σήμερα και τις εγκαταστάσεις που διαθέτει, ο δήμος περιλαμβάνει το Πολιτιστικό Κέντρο, στο οποίο στεγάζεται η Δημοτική Βιβλιοθήκη, η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων και έκθεσης, το δημοτικό θέατρο, και η "Βίλλα Στέλλα", στην οποία πραγματοποιούνται Ανοιχτοί Κύκλοι Διαλέξεων καθώς και εκθέσεις ζωγραφικής ή άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Στην περιοχή υπάρχουν κέντρα όπου υπάρχει συγχρότιση των πολιτών, ώστε να εξοικειωθούν με την μουσική, το θέατρο, την ποίηση, τον χορό αλλά παράλληλα να διασκεδάσουν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα κέντρου είναι η κεντρική πλατεία του Ηρακλείου, στην οποία υπάρχουν πολλές καφετέριες καθώς και το ανοιχτό θέατρο, όπου συχνά λαμβάνουν μέρος πολιτιστικές εκδηλώσεις, φεστιβάλ καθώς και εκθέσεις παραδοσιακών προϊόντων.

2.5.2 Περιγραφή Δημοτικής Βιβλιοθήκης Δήμου Ηρακλείου Αττικής

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη του Δήμου Ηρακλείου Αττικής δημιουργήθηκε το 1966. Ξεκίνησε με την επωνυμία “Ηρόδοτος” και τα πρώτα βιβλία που είχε στην συλλογή της ήταν δωρεά του Κριεζή. Σκοπός της δημοτικής βιβλιοθήκης είναι να αποτελεί ένα από τα βασικά κέντρα πολιτιστικής ζωής, να ανταποκρίνεται με επιτυχία στις πληροφοριακές, ερευνητικές και ψυχαγωγικές ανάγκες των μαθητών, φοιτητών και εκπαιδευτικών. Να δανείζει βιβλία στους αναγνώστες της και γενικά σε κάθε άνθρωπο που αγαπά το βιβλίο. Επίσης, η συλλογή της βιβλιοθήκης περιλαμβάνει βιβλία, τίτλους περιοδικών, εγκυκλοπαίδειες, λεξικά και αρχειακό υλικό σε παλιές και σπάνιες εκδόσεις.

Τα θέματα που καλύπτει η βιβλιοθήκη είναι τα εξής:

- Α΄ Παιδική και νεανική βιβλιοθήκη:

Περιλαμβάνονται τα καλύτερα παιδικά βιβλία επιλεγμένα με υπευθυνότητα, όπου περιέχει: Ελληνική και Ξένη Λογοτεχνία - Παραμύθια - Μυθολογία - Ιστορία - Ταξιδιωτικά - Εγκυκλοπαίδειες - Λεξικά - Εικονογραφημένες ιστορίες.

- Β΄ Βιβλιοθήκη Ενηλίκων:

Περιλαμβάνονται τα καλύτερα βιβλία της Ελληνικής και της Παγκόσμιας παραγωγής: Εγκυκλοπαίδειες - Λεξικά - Φιλοσοφία - Ψυχολογία - Κοινωνιολογία - Οικονομία - Πολιτική - Λαογραφία - Παιδαγωγικά - Γλώσσα - Μαθηματικά - Ιατρική - Καλές Τέχνες - Πεζογραφία - Ποίηση - Θέατρο - Δοκίμια - Μελέτες - Κριτικές - Ιστορία - Ταξιδιωτικά.

Να σημειωθεί ότι η Δημοτική Βιβλιοθήκη Νέου Ηρακλείου Αττικής είναι ανοιχτή για όλους. Επιπλέον, διαθέτει αναγνωστήριο για παιδιά και ενήλικες που είναι ο χώρος ανάγνωσης και χρησιμοποίησης του εντύπου υλικού. Τέλος, πρόκειται για μια ενεργή βιβλιοθήκη, καθώς διοργανώνει δράσεις όπως εκδηλώσεις, προβολές ταινιών καθώς και εκθέσεις βιβλίων. Ειδικότερα, η βιβλιοθήκη συμμετέχει στο νέο κύκλο εργαστηρίων που διοργανώνει η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος με τίτλο «Αλλάζω Σελίδα...» και έχει ως σκοπό να προσεγγίσει μικρούς και μεγάλους φίλους, οι οποίοι έχουν την επιθυμία να διαβάσουν νέα βιβλία αλλά και να αξιοποιήσουν δημιουργικά την ώρα τους έξω στην φύση.

2.5.3 Περιγραφή Δήμου Παλαιού Φαλήρου

Το Παλαιό Φάληρο είναι παραλιακή συνοικία του Νοτίου Τομέα Αθηνών, νοτιοδυτικά του κέντρου της Αθήνας και απέχει περίπου 9 χιλιόμετρα από την πρωτεύουσα, με την οποία συνδέεται μέσω της λεωφόρου Συγγρού και 13 χιλιόμετρα από το λιμάνι του Πειραιά, όπου συνδέεται μέσω της λεωφόρου Ποσειδώνος. Η έκταση της περιοχής υπολογίζεται στα 4,6 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Στα νότια βρέχεται από την θάλασσα του Σαρωνικού, ενώ συνορεύει στα δυτικά με τον δήμο Καλλιθέας, στα βόρεια με τους δήμους Νέας Σμύρνης και Αγίου Δημητρίου και τέλος ανατολικά με τον δήμο Αλίμου. Το Φάληρο αναφέρεται από πολλούς αρχαίους συγγραφείς, από τον Ηρόδοτο ως τον Πausανία. Ιδρυτής του δήμου είναι ο τοπικός ήρωας Φάληρος, ο οποίος ήταν γιος του Άλκωνα και εγγονός του βασιλιά της Αθήνας Ερεχθέα. Το αρχαίο Φάληρο αποτελεί το πρώτο και αρχαιότερο επίνειο, δηλαδή παραθαλάσσιο οικισμό, της Αθήνας. Αξιοσημείωτο είναι ότι το 1883 εγκαινιάστηκε στην περιοχή το πρώτο μεταφορικό μέσο και συγκεκριμένα το τραμ, μέσω του οποίου κάποιος μπορούσε να μεταφερθεί από το Παλαιό στο Νέο Φάληρο καθώς και στην Αθήνα. Ο Δήμος του Παλαιού Φαλήρου ιδρύθηκε το 1942, 17 έτη μετά την ίδρυση της ομώνυμης κοινότητας. Πρόκειται για έναν από τους μεγαλύτερους δήμους της Αττικής, με 64.021 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του Μαρτίου το 2011.

Στο Παλαιό Φάληρο συναντάει κανείς αρκετά αξιοθέατα, μεταξύ των οποίων είναι κάποιες νεοκλασικές επαύλεις οι οποίες βρίσκονται παραλιακά και αποτελούν χαρακτηριστικά δείγματα αρχιτεκτονικής του περασμένου αιώνα. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η "Βίλα Κουλούρα", ένας πύργος με ιδιαίτερη αρχιτεκτονική και ιστορία, που οικοδομήθηκε ως εξοχική κατοικία του Σπυρίδωνα Δεσπόζιτο, ωστόσο αργότερα περιήλθε στην κατοχή του Μουσείου Μπενάκη και πλέον χρησιμοποιείται σαν μουσείο παιχνιδιών. Επίσης, αξιοσημείωτο αξιοθέατο του δήμου είναι το λευκό κτίριο του Φλοίσβου, το οποίο βρίσκεται στην παραλία, απέναντι από την ομώνυμη πλατεία του δήμου. Το λευκό κτίσμα τα προηγούμενα χρόνια αποτελούσε ιδιωτικό κέντρο διασκέδασης και εστίασης, με το όνομα "Λούνα Παρκ - Πλάτων". Περιήλθε στην κατοχή του δήμου το 2005 και σήμερα είναι Δημοτικό Πολιτιστικό Κέντρο. Τέλος, από τα πιο γνωστά μέρη του Φαλήρου είναι η Μαρίνα Φλοίσβου, στην οποία υπάρχει χώρος για περπάτημα καθώς και αρκετά μαγαζιά για διασκέδαση.

2.5.4 Περιγραφή Δημοτικής Βιβλιοθήκης Παλαιού Φαλήρου

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη του Δήμου Παλαιού Φαλήρου, η οποία ιδρύθηκε το 1980, λειτούργησε σε διατηρητέο κτίριο επί της λεωφόρου Ποσειδώνος 30 και δημιουργήθηκε από δωρεές καθώς και από κάποιες αγορές. Εξαιτίας όμως των προβλημάτων που αντιμετώπιζε το κτίριο μετά τον σεισμό του 1999, η βιβλιοθήκη μεταφέρθηκε τον Ιούνιο του 2000 σε ευρύχωρο διώροφο κτίριο επί της οδού Τρίτωνος 118. Ωστόσο εν έτη 2022 βρίσκεται σε αναζήτηση νέου κτιρίου προκειμένου να γίνει η μετακόμιση. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη έχει αναγνωριστεί ως χώρος φύλαξης της πολιτιστικής κληρονομιάς του δήμου. Σκοπός της είναι να παρέχει στους δημότες τη δυνατότητα διάθεσης του έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού που έχει στη συλλογή της. Μέρος της Δημοτικής Βιβλιοθήκης αποτελεί η Παιδική Δημοτική Βιβλιοθήκη, η οποία άρχισε να λειτουργεί το 2012. Στην Παιδική Δημοτική Βιβλιοθήκη πραγματοποιούνται πολλές υπηρεσίες που απευθύνονται κυρίως σε παιδιά ηλικίας έως 17 ετών όπως: επισκέψεις των σχολείων για εκπαιδευτικά προγράμματα, παρουσιάσεις βιβλίων από συγγραφείς και εκδοτικούς οίκους και πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Στη συνέχεια, αναφορικά με τη δράση των παραπάνω βιβλιοθηκών κρίθηκε αναγκαίο να τονιστεί ότι τόσο η Παιδική Βιβλιοθήκη όσο και η Δημοτική Βιβλιοθήκη Παλαιού Φαλήρου συμμετέχουν ενεργά στην πολιτιστική ζωή της πόλης φιλοξενώντας πολυάριθμες εκδηλώσεις (παρουσιάσεις βιβλίων, μουσικές βραδιές, εκθέσεις ζωγραφικής). Το 2013, τα μέλη και των δύο δημοτικών βιβλιοθηκών ανέρχονταν στα 6.752, ενώ οι τίτλοι βιβλίων στους 78.326. Επίσης, οι προαναφερόμενες βιβλιοθήκες συγκαταλέγονται στις 110 Βιβλιοθήκες σε Ελλάδα και εξωτερικό, που έχουν επιλέξει για τη διαχείριση του περιεχομένου και των λειτουργιών τους το πρόγραμμα openABEKT του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης. Επιπλέον, ο δήμος του Παλαιού Φαλήρου, σε συνεργασία με άλλους δήμους της Αττικής, συμμετέχει στη δράση του “ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ” για τη συγκέντρωση βιβλίων στις Βιβλιοθήκες των δήμων, παρακινώντας τους δημότες να συμμετέχουν στην εθελοντική προσφορά. Οι κατηγορίες των βιβλίων που συγκεντρώνονται μπορεί να είναι λογοτεχνικά, ιστορικά, παιδικά και μυθιστορήματα, με απαραίτητη προϋπόθεση να μην έχουν υποστεί πολλές φθορές και να είναι διατηρημένα σε καλή κατάσταση.

Επιπροσθέτως, η Δημοτική Βιβλιοθήκη Παλαιού Φαλήρου πρωτοπόρησε τοποθετώντας μια υπαίθρια μικρή βιβλιοθήκη στην πλατεία Φιλικής Εταιρείας. Σκοπός της είναι να εξυπηρετεί μικρούς και μεγάλους βιβλιόφιλους, οι οποίοι θα μπορούν να δανείζονται δωρεάν βιβλία και έπειτα να τα επιστρέφουν. Η βιβλιοθήκη έχει τη θέληση να καταστήσει δυνατή την πρόσβαση στα βιβλία για όλους τους πολίτες του δήμου. Μελλοντικά

η βιβλιοθήκη σκοπεύει να επεκτείνει την ιδέα, προσθέτοντας και άλλες υπαίθριες βιβλιοθήκες σε άλλα σημεία του δήμου, αλλά και προσκαλώντας στον εξωτερικό χώρο συγγραφείς, εικονογράφους ή και παρακινώντας τα παιδιά να κάνουν παρουσιάσεις.

Τέλος, λόγω των ιδιαίτερων και πρωτόγνωρων συνθηκών που επικρατούν εξαιτίας του COVID-19, όπου είχε ως αποτέλεσμα και οι δύο Βιβλιοθήκες να παραμείνουν κλειστές για αρκετό χρονικό διάστημα, ξεκίνησε μια νέα υπηρεσία που υποστηρίχθηκε από την Κεντρική Βιβλιοθήκη Παλαιού Φαλήρου, με την ονομασία “Βοήθεια στο Σπίτι - Τα βιβλία έρχονται σπίτι σας”. Στο πλαίσιο της, οι δημότες που είναι εγγεγραμμένοι στη βιβλιοθήκη του Δήμου, είχαν την δυνατότητα να δανειστούν διαθέσιμα βιβλία και το προσωπικό της Βιβλιοθήκης να τα παραδώσει κατ’ οίκον. Είναι μια πρωτοβουλία, ώστε οι Δημοτικές Βιβλιοθήκες να μην χάσουν την επαφή τους με τα μέλη και το αναγνωστικό κοινό και αντίστοιχα εκείνοι να μπορούν να συνεχίσουν την εξερεύνηση της συλλογής τους.

2.5.5 Διερεύνηση δράσεων των Δήμων για την ανάδειξη της τοπικής ιστορίας

Ύστερα από έρευνα που διεξήχθη γύρω από τις δράσεις που πραγματοποιούν οι Δημοτικές Βιβλιοθήκες των δύο Δήμων, διαπιστώθηκε ότι πρόκειται για δύο αρκετά ενεργές βιβλιοθήκες οι οποίες προσπαθούν να έχουν συνεχή επαφή με το αναγνωστικό κοινό τους, να συμμετέχουν σε προγράμματα που διοργανώνονται στη χώρα αλλά και να οργανώνουν και να διεξάγουν και οι ίδιες δράσεις. Όμως, παρά τις ενέργειες τους, καμία από τις δύο δεν έχει επιχειρήσει να αποτυπώσει και να παρουσιάσει με ψηφιακό τρόπο την ιστορική και τοπική μνήμη της κοινότητας προς το ευρύ κοινό. Επομένως, κρίθηκε ότι η ανάπτυξη μιας τέτοιας νέας υπηρεσίας θα είναι σημαντική, διότι πέρα από το γεγονός ότι θα επωφεληθούν οι βιβλιοθήκες αρκετά εάν υιοθετήσουν και εξελίσουν την ιδέα αυτή. Παράλληλα, θα φανερωθεί η αξία, η ιστορία και η πολιτιστική κληρονομιά των δήμων καθώς και η πληροφορία αυτή θα παραμείνει αναλλοίωτη με το πέρασμα του χρόνου.

Κεφάλαιο 3. Μεθοδολογία - Υλοποίηση - Εφαρμογή

3.1 Τεχνολογικές εξελίξεις

Εξαιτίας της άνηθσης και κυριαρχίας της τεχνολογίας, αλλά και ειδικότερα της χρήσης των υπολογιστών, έχει γίνει κατανοητή η υιοθέτηση από τους περισσότερους τομείς της διαδικασίας της ψηφιοποίησης του υλικού που έχουν στη διάθεση τους. Επομένως, οι τέχνες, οι επιστήμες και η πολιτιστική κληρονομιά αποτελούν προτεραιότητα της διαδικασίας αυτής, καθώς μέσω της ψηφιακής αποθήκευσης, η πληροφορία είναι προστατευμένη και έχει μακρά διάρκεια. Άλλωστε, η ψηφιοποίηση στη σημερινή εποχή, αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για την επιβίωση και τη συνέχεια της ιστορίας, του πολιτισμού και γενικότερα όλων των κλάδων που έχουν ισχυρό ρόλο στον καθορισμό του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος διαφόρων κοινωνιών, εθνών και λαών.

Τα οφέλη που παρέχονται από την ψηφιοποίηση του υλικού είναι ποικίλα. Αρχικά, μειώνεται η απόσταση που υπάρχει μεταξύ χρηστών και βιβλιοθηκών, καθώς οι ψηφιακοί πόροι είναι διαθέσιμοι με περισσότερη ευκολία και μπορούν να εντοπιστούν γρηγορότερα. Εν συνεχεία, το υλικό που έχει ψηφιοποιηθεί έχει μεγαλύτερη διάρκεια ζωής, διότι δεν κινδυνεύει από φυσικές φθορές ή από το γήρας του χρόνου. Τέλος, ένα μεγάλο προτέρημα της ψηφιοποίησης είναι ότι διευκολύνει τον εντοπισμό της πληροφορίας, σε αντίθεση με τη συμβατική βιβλιοθήκη όπου λόγω της έκτασης και του όγκου του υλικού πολλές φορές η διαδικασία αυτή είναι χρονοβόρα.

Επομένως, στα επόμενα κεφάλαια θα αναφερθούν και θα αναλυθούν οι τεχνολογικές εξελίξεις που έχουν πραγματοποιηθεί στο πεδίο της καταλογογράφησης και γενικότερα της τεκμηρίωσης, έτσι ώστε να φτάσει κάποιος στο σημείο να δημιουργήσει πλέον μια ψηφιακή βιβλιοθήκη, η οποία παρέχει αντίστοιχες υπηρεσίες με μια συμβατική βιβλιοθήκη.

3.1.1 Μεταδεδομένα (Metadata)

Είναι πλέον κατανοητό και διαδεδομένο για τους περισσότερους, ότι λόγω της εξάπλωσης των υπολογιστικών συστημάτων σε σχεδόν όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, η ψηφιοποίηση του υλικού αποτελεί μονόδρομο. Η εξάπλωση της τεχνολογίας έχει επιφέρει έναν νέο τρόπο στην αποτύπωση και παρουσίαση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Μέσα από τις αλλαγές αυτές, δημιουργήθηκε το ψηφιακό περιεχόμενο (digital content), το οποίο ουσιαστικά αναφέρεται στην αναπαράσταση υλικών αντικειμένων ή ακόμη και γεγονότων σε ψηφιακή μορφή, τα λεγόμενα ψηφιακά τεκμήρια.

Συνεπώς, ένα κύριο μέρος της ψηφιακής πληροφορίας στη σημερινή εποχή είναι τα μεταδεδομένα. Σύμφωνα με την Κυριάκη-Μάνεση (2015, σ.61): «Μεταδεδομένα (metadata) είναι δεδομένα τα οποία αφορούν άλλα δεδομένα». Πιο συγκεκριμένα, τα μεταδεδομένα αφορούν τον εμπλουτισμό των υπαρχόντων δεδομένων, προσφέροντας παραπάνω πληροφορίες και εξειδίκευση. Η χρησιμότητα που κρύβουν τα μεταδεδομένα, περικλείεται στη δυνατότητα της οργάνωσης και κατα συνέπεια διαχείρισης των τεκμηρίων. Πρόκειται για την καταγραφή των βασικότερων πληροφοριών ενός τεκμηρίου, όπως είναι για παράδειγμα σε ένα βιβλίο ο τίτλος, ο συγγραφέας ή δημιουργός, η χρονολογία δημιουργίας του τεκμηρίου ή ακόμη και το θέμα στο οποίο αναφέρεται.

Στο ψηφιακό περιβάλλον τα μεταδεδομένα έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν πολλαπλές λειτουργίες και η χρησιμότητα τους είναι εκτεταμένη. Πρώτον, είναι σημαντικά για τον εντοπισμό των πληροφοριακών πόρων με την προϋπόθεση ότι ο χρήστης γνωρίζει ακριβώς την πληροφορία που χρειάζεται. Δεύτερον, αξιοποιούνται στην αξιολόγηση του περιεχομένου των πληροφοριακών τεκμηρίων αλλά και στη διαχείρισή τους, αφού περιέχουν πληροφορίες σχετικά με τη θέση και την παραγωγή τους. Τρίτον, τα μεταδεδομένα είναι απαραίτητα ώστε να διατηρηθεί και μελλοντικά το ψηφιακό υλικό. Τέλος, από τις κυριότερες λειτουργίες που προσφέρουν τα μεταδεδομένα είναι η επιτάχυνση και ο εμπλουτισμός στην αναζήτηση των πηγών και γενικότερα της πληροφορίας. Με τον τρόπο αυτόν, διευκολύνεται και επιτυγχάνεται η αναζήτηση των χρηστών, διότι δεν χρειάζεται να εκτελούν σε κάθε αναζήτηση τους περίπλοκους συνδυασμούς λέξεων προκειμένου να εντοπίσουν αυτό που επιθυμούν. Η αναζήτηση με τη χρήση των μεταδεδομένων έχει δώσει λύση σε αυτό το πρόβλημα και έχει συμβάλει στη γρηγορότερη και ορθότερη εύρεση της πληροφορίας.

Επιπροσθέτως, τα μεταδεδομένα χωρίζονται σε τρεις (3) μεγάλες κατηγορίες και πιο συγκεκριμένα στα Περιγραφικά (Descriptive), στα Δομικά (Structural) και στα Διαχειριστικά

(Administrative). Αναφορικά με τη διαφορά και το περιεχόμενο τους, αρχικά τα Περιγραφικά μεταδεδομένα περιγράφουν ένα αντικείμενο με απώτερο σκοπό να μπορέσει κάποιος να το εντοπίσει, να το αναγνωρίσει και τελικά να το ανακτήσει. Περιλαμβάνει κύρια βιβλιογραφική πληροφορία, όπως είναι ο τίτλος, ο συγγραφέας, η ημερομηνία δημιουργίας, η περίληψη καθώς και λέξεις-κλειδιά. Έπειτα, τα Δομικά μεταδεδομένα περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο σύνθεσης αλλά και συσχέτισης περίπλοκων οντοτήτων. Τέλος, στα Διαχειριστικά μεταδεδομένα περιλαμβάνονται πιο δευτερεύοντες και βοηθητικές πληροφορίες, όπως είναι ο τύπος ή το μέγεθος του αρχείου ακόμη και τα πνευματικά δικαιώματα. Επίσης, μέσα στη φιλοσοφία των μεταδεδομένων εμπεριέχονται και τα πρότυπα μεταδεδομένων. Πρόκειται για δημοσιοποιημένους κανόνες που επικρατούν στα μεταδεδομένα, και οι οποίοι αποσκοπούν στην τυποποίηση τους έτσι ώστε να υπάρξει διαλειτουργικότητα μεταξύ των οργανισμών.

Εν κατακλείδι, μέσα από την παραπάνω ανάλυση έγινε φανερό ότι τα μεταδεδομένα έχουν κρίσιμο ρόλο στην οργάνωση των ψηφιακών πόρων και θα πρέπει να πραγματοποιείται συνεχής προσπάθεια για αναλυτικότερες και πλουσιότερες περιγραφές.

3.2 Στάδια ανάπτυξης Ψηφιακής Βιβλιοθήκης

Η περιγραφή των σταδίων ανάπτυξης της Ψηφιακής Βιβλιοθήκης, σκοπεύει να διευκρινίσει όλες τις πτυχές που θα πρέπει να εξεταστούν, προτού ξεκινήσει η δημιουργία της Ψηφιακής Βιβλιοθήκης.

Ο σκοπός της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας, είναι η δόμηση και η δημιουργία ενός χαρακτηριστικού δείγματος Ψηφιακής Βιβλιοθήκης για τους δήμους Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου, με απώτερο σκοπό τη διάσωση της ιστορικής μνήμης και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς των δήμων.

Το κοινό στο οποίο απευθύνεται και επιθυμεί να εξυπηρετήσει η Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου είναι πρωτίστως οι κάτοικοι, μαθητές, εργαζόμενοι και ερευνητές των συγκεκριμένων δήμων. Το κοινό όμως δεν περιορίζεται εκεί, αλλά συμπεριλαμβάνει και οποιονδήποτε κάτοικο ο οποίος προέρχεται από οποιαδήποτε δήμο και επιθυμεί να μάθει την ιστορία των δύο δήμων. Ζώντας όλοι σε μια εποχή όπου η χρήση του διαδικτύου είναι διαδεδομένη, και η επιθυμία των χρηστών να αναζητούν, ερευνούν και να μαθαίνουν ολοένα και περισσότερο είναι μεγαλύτερη, το νέο αυτό εργαλείο θα εξυπηρετήσει πολλούς χρήστες, οι οποίοι θέλουν να ανακαλύψουν και να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους σχετικά με την τοπική ιστορία των δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου.

Επομένως, για να συλλεχθούν όλες οι πληροφορίες που χρειαζόνταν, ακολουθήθηκε συγκεκριμένη σειρά εργασιών. Ειδικότερα, σχετικά με τη συλλογή τεκμηρίων πραγματοποιήθηκε αρχικά επίσκεψη στις δημοτικές βιβλιοθήκες των εκάστοτε δήμων αλλά και σε ιδρύματα που βρίσκονται στους δήμους, με σκοπό να συλλεχθούν τεκμήρια και βιβλιογραφικές πηγές, τα οποία περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την ιστορία, τον πολιτισμό, τα γεγονότα, τις εκδηλώσεις αλλά και γενικότερα την τοπική ιστορία που περιέχεται στους δήμους. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκαν ερωτήσεις προς τους υπεύθυνους των βιβλιοθηκών, προκειμένου να συλλεχθούν περαιτέρω προφορικές πληροφορίες. Εκτός από το έντυπο υλικό, διενεργήθηκε και έρευνα στο διαδίκτυο για να εντοπιστούν επιπλέον πληροφορίες.

Στην συνέχεια, επόμενο βήμα ήταν η μελέτη όλων των τεκμηρίων που έχουν συγκεντρωθεί, με σκοπό να εντοπιστούν οι σημαντικότερες και αξιοσημείωτες πληροφορίες, οι οποίες θα έπρεπε να συμπεριληφθούν εν τέλει στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη. Κατά τη διάρκεια συλλογής τεκμηρίων ένα από τα απαραίτητα κριτήρια επιλογής τους ήταν η δυνατότητα να μπορούν να διασυνδέονται οι οντότητες μεταξύ τους, είτε να συνδέονται με

τους δημιουργούς των έργων, με ημερομηνίες ή με γεγονότα, είτε να συνδέονται με εξωτερικούς συνδέσμους που περιλαμβάνουν πληροφορίες (π.χ. Wikipedia, Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, VIAF, GeoNames κ.α.).

Έπειτα, αναφορικά με τον τεχνολογικό εξοπλισμό που χρειάζεται ένας οργανισμός για να ανταποκριθεί στις εργασίες που είναι αναγκαίες για τη δημιουργία ψηφιακής συλλογής, κρίνεται ως αρκετά σημαντικός. Πρώτα θα πρέπει να εξετάζεται αν το υπό ψηφιοποίηση υλικό χρήζει διαδικασίες συντήρησης ή ιδιαίτερης προσοχής λόγω των φυσικών χαρακτηριστικών του. Επίσης, αν η τελική ανάλυση της φωτογραφίας είναι σημαντική για το τελικό αποτέλεσμα, τότε θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί και ο κατάλληλος σαρωτής. Στη συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία, αφού υπήρξε άδεια από τους υπεύθυνους των βιβλιοθηκών, πραγματοποιήθηκε ψηφιοποίηση κάποιων σημαντικών εικόνων μέσα από τα τεκμήρια που είχαν δοθεί. Η ψηφιοποίηση πραγματοποιήθηκε στον χώρο του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής με τον εξοπλισμό που διατίθενται από το τμήμα, και συγκεκριμένα με τον Scanner ScanSnap SV600 με μέγιστη ανάλυση 1200x600DPI, έπειτα από την απαραίτητη εκπαίδευση.

Τέλος, σύμφωνα με την Κυριάκη-Μάνεση (2015, σ.41) «τα βασικά στοιχεία που δομούν μια τεκμηρίωση συνοψίζονται στα ακόλουθα:

A. Στοιχεία που αφορούν το περιεχόμενο της τεκμηρίωσης. Εξετάζουμε αρχικά το τι περιλαμβάνει μια τεκμηρίωση. Ο φορέας επιλέγει το υλικό του, συνήθως από τεκμήρια που τον αφορούν θεματικά ή έχει στην κατοχή του, ή έχει πρόσβαση σε αυτά και ορίζει μια θεματική ενότητα ή και κάτι ευρύτερο.

B. Μέθοδοι και παράμετροι που αφορούν την υλοποίηση της τεκμηρίωσης. Εξετάζονται οι μέθοδοι υλοποίησης και εμπλουτισμού της τεκμηρίωσης. Παράλληλα, δίνονται οι βασικές παράμετροι που ορίζουν την τεκμηρίωση ως διαδικασία. Για παράδειγμα, ο βαθμός ανάλυσης ή εξειδίκευσης που θα επιδιωχθεί κ.λπ.

Γ. Στοιχεία που αφορούν τα πρότυπα ελεγχόμενων ή μη λεξιλογίων που θα χρησιμοποιηθούν για τη θεματική επεξεργασία των τεκμηρίων. Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στο λεξιλόγιο, καθώς η εξασφάλιση της θεματικής πρόσβασης στα τεκμήρια είναι κεντρικός σκοπός της τεκμηρίωσης, αλλά και αποτελεί και ακρογωνιαίο λίθο της ανάκτησης.

Δ. Παράμετροι που αφορούν στα τεκμήρια που συμπεριλαμβάνονται. Εξετάζεται αναλυτικά, στο ευρύτερο πλαίσιο της θεματικής ενότητας ή της ευρύτερης θεματικής κατηγορίας που έχει επιλεγεί, ποια τεκμήρια θα περιληφθούν και οριοθετούνται όλα τα στοιχεία που τα προσδιορίζουν, π.χ. τύποι των τεκμηρίων, μεγέθη, μορφή. Σημειώνεται ότι τα τεκμήρια αποτελούν τα συστατικά που συνθέτουν το σώμα της τεκμηρίωσης.

Ε. Στοιχεία που αφορούν τη δόμηση της τεκμηρίωσης. Αφορούν παράγοντες όπως τη γλώσσα, τα μεγέθη, τους κώδικες και τα σύμβολα που θα χρησιμοποιηθούν κ.λπ.

ΣΤ. Επιλογή προτύπου μεταδεδομένων για την υλοποίηση της τεκμηρίωσης».

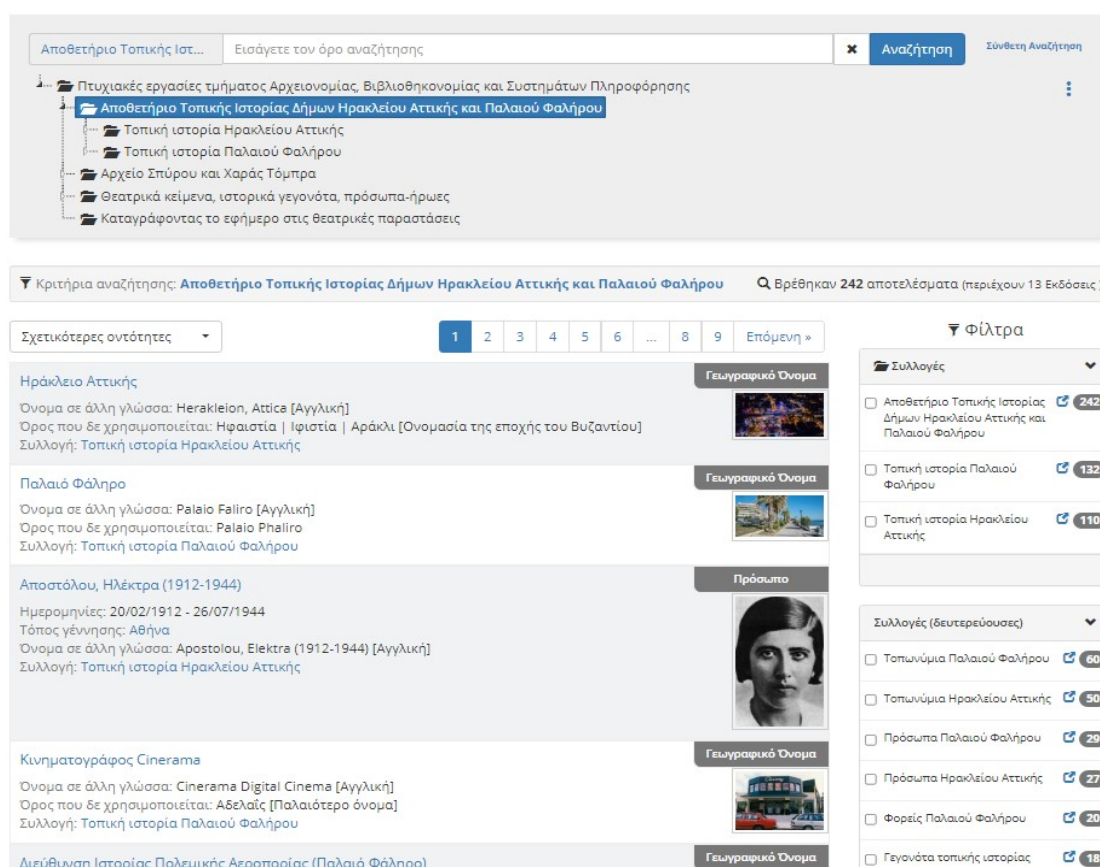
3.3 Πλατφόρμα Reasonable Graph

Για την ανάπτυξη της συγκεκριμένης ψηφιακής συλλογής, κρίθηκε ότι η πλατφόρμα Reasonable Graph αποτελεί την πιο κατάλληλη για την περιγραφή του υλικού, διότι είναι ικανοποιητική για τον σχεδιασμό και στήσιμο της ψηφιακής συλλογής. Χρησιμοποιείται από Βιβλιοθήκες, Μουσεία, Ιδιωτικούς και Δημόσιους φορείς αλλά και φορείς οι οποίοι ασχολούνται με μελέτες και έρευνα στον χώρο των ανθρωπιστικών επιστημών και αποσκοπούν στην διάσωση και τον διαμοιρασμό των συλλογών τους. Πιο συγκεκριμένα, η πλατφόρμα Reasonable Graph περιγράφεται ως μια web open-source πλατφόρμα γενικού τύπου. Επίσης, η πλατφόρμα διαχειρίζεται συλλογές απευθείας ως σημασιολογικό και διασυνδεδεμένο ανοικτό σύνολο δεδομένων.

Η πλατφόρμα Reasonable Graph προσφέρει τη δυνατότητα να συμπεριλάβει και να περιγράψει κάποιος οργανισμός στην ψηφιακή συλλογή του οποιοδήποτε τύπο υλικού, δηλαδή βίντεο, φωτογραφίες, βιβλία αλλά και έγγραφα τα οποία περιέχουν χρήσιμες πληροφορίες. Ένα από τα σημαντικότερα προτερήματα της είναι το γεγονός ότι υπάρχει δυνατότητα προσαρμογής και παραμετροποίησης των φορμών εισαγωγής δεδομένων αλλά και του τρόπου εμφάνισης και αναζήτησης στις οθόνες ανάλογα με τον τύπο τεκμηρίου που επιθυμεί κανείς να έχει πρόσβαση και τελικά να διαχειριστεί. Σε γενικές γραμμές, η χρήση της πλατφόρμας με τις απαραίτητες οδηγίες είναι εύκολη και κατανοητή ακόμη και στο μέσο χρήστη. Εν τέλει, μέσω της πλατφόρμας Reasonable Graph θα δημιουργηθεί μια ψηφιακή συλλογή, η οποία θα περιγράφει εξονυχιστικά όλη την πολιτιστική κληρονομιά και κουλτούρα των δήμων τα τελευταία έτη. (Interoptics, 2022)

3.4 Υλοποίηση της Ψηφιακής Βιβλιοθήκης Δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου⁶

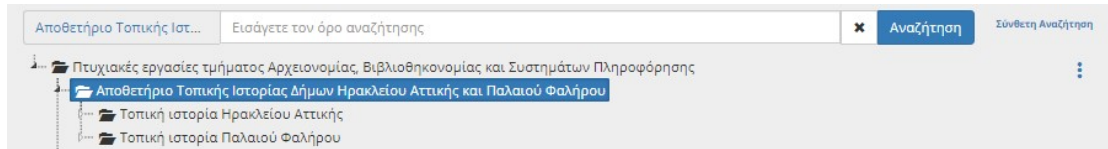
Για την υλοποίηση της Ψηφιακής Βιβλιοθήκης χρησιμοποιήθηκε η εγκατάσταση του Reasonable Graph που χρησιμοποιείται για το Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (ΠΑΔΑ). Μέσα στην πλατφόρμα περιλαμβάνονται μεταδεδομένα και από άλλες πτυχιακές εργασίες. Υπάρχει η δυνατότητα όμως για επιλογή της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας μέσω της συλλογής «Αποθετήριο Τοπικής Ιστορίας Δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου».

Εικόνα 1. Αποθετήριο Τοπικής Ιστορίας Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου

⁶ <http://alis.reasonablegraph.org/archive/search>

Υπάρχει επιπλέον η δυνατότητα επιλογής υποκατηγοριών που αφορούν είτε τον δήμο Ηράκλειου Αττικής είτε του Παλαιού Φαλήρου αντίστοιχα.

Εικόνα 2. Υποκατηγορίες αποθετηρίου Τοπικής Ιστορίας Δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου

Κριτήρια αναζήτησης: **Τοπική ιστορία Ηρακλείου Αττικής** Βρέθηκαν 110 αποτελέσματα (περιέχουν 9 Εκδόσεις)

Σχετικότερες οντότητες: 1 2 3 4 Επόμενη »

Ηράκλειο Αττικής Όνομα σε άλλη γλώσσα: Herakleion, Attica [Αγγλική] Όρος που δε χρησιμοποιείται: Ηφαιστία Ιφιστία Αράκλι [Όνομασία της εποχής του Βυζαντίου] Συλλογή: Τοπική ιστορία Ηρακλείου Αττικής	Γεωγραφικό Όνομα
Αποστόλου, Ηλέκτρα (1912-1944) Ημερομηνίες: 20/02/1912 - 26/07/1944 Τόπος γέννησης: Αθήνα Όνομα σε άλλη γλώσσα: Apostolou, Elektra (1912-1944) [Αγγλική] Συλλογή: Τοπική ιστορία Ηρακλείου Αττικής	Πρόσωπο
Θερινός Κινηματογράφος Νοσταλγία Όνομα σε άλλη γλώσσα: Summer Cinema Nostalgia [Αγγλική] Συλλογή: Τοπική ιστορία Ηρακλείου Αττικής	Γεωγραφικό Όνομα
Θερινός Κινηματογράφος Άνοιξις Όνομα σε άλλη γλώσσα: Summer Cinema Anoixis [Αγγλική] Συλλογή: Τοπική ιστορία Ηρακλείου Αττικής	Γεωγραφικό Όνομα

Φίλτρα

- Συλλογές
 - Αποθετήριο Τοπικής Ιστορίας Δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου **110**
 - Τοπική ιστορία Ηρακλείου Αττικής **110**
- Συλλογές (δευτερεύουσες)
 - Τοπωνύμια Ηρακλείου Αττικής **50**
 - Πρόσωπα Ηρακλείου Αττικής **27**
 - Φορείς Ηρακλείου Αττικής **16**
 - Βιβλιογραφικές πηγές για Ηράκλειο Αττικής **9**
 - Γεγονότα τοπικής ιστορίας Ηρακλείου Αττικής **8**

Εικόνα 3. Εμφάνιση αρχικής σελίδας ΨΒ Ηράκλειο Αττικής, Πηγή: <http://alis.reasonablegraph.org/archive/item/1902>

Τοπική ιστορία Παλαιού ... Εισάγετε τον όρο αναζήτησης **Αναζήτηση** Σύνθετη Αναζήτηση

- Πτυχιακές εργασίες τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφορικής
 - Αποθετήριο Τοπικής Ιστορίας Δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου
 - Τοπική ιστορία Ηρακλείου Αττικής
 - Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου**
 - Βιβλιογραφικές πηγές για Παλαιό Φάληρο
 - Αρχείο Σπύρου και Χαράς Τόμπρα
 - Θεατρικά κείμενα, ιστορικά γεγονότα, πρόσωπα-ήρωες
 - Καταγράφοντας το εφημέριο στις θεατρικές παραστάσεις

Κριτήρια αναζήτησης: **Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου** 🔍 Βρέθηκαν 132 αποτελέσματα (περιέχουν 4 Εκδόσεις)

Σχετικότερες οντότητες 1 2 3 4 5 Επόμενη»

Παλαιό Φάληρο Γεωγραφικό Όνομα

Όνομα σε άλλη γλώσσα: Palaiio Faliro [Αγγλική]
 Όρος που δε χρησιμοποιείται: Palaiio Phaliro
 Συλλογή: Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου

Κινηματογράφος Cinerama Γεωγραφικό Όνομα

Όνομα σε άλλη γλώσσα: Cinerama Digital Cinema [Αγγλική]
 Όρος που δε χρησιμοποιείται: Αδελαίς [Παλαιότερο όνομα]
 Συλλογή: Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου

Διεύθυνση Ιστορίας Πολεμικής Αεροπορίας (Παλαιό Φάληρο) Γεωγραφικό Όνομα

Όνομα σε άλλη γλώσσα: Hellenic Air Force History Museum (Palaiio Faliro) [Αγγλική]
 Όρος που δε χρησιμοποιείται: ΔΙΣ.ΠΑ | ΜΙΣΠΑ | Μουσείο Ιστορίας Πολεμικής Αεροπορίας
 Συλλογή: Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου

Πλωτό Ναυτικό Μουσείο Θωρηκτό "Γεώργιος Αβέρωφ" Γεωγραφικό Όνομα

Όνομα σε άλλη γλώσσα: Floating Naval Museum Battleship Averof [Αγγλική]
 Συλλογή: Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου

Κλειστό Γυμναστήριο Παλαιού Φαλήρου "Σοφία Μπεφόν" Γεωγραφικό Όνομα

Όνομα σε άλλη γλώσσα: Sofia Befon Palaiio Faliro Indoor Hall [Αγγλική]
 Συλλογή: Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου

Φίλτρα

Συλλογές

- Αποθετήριο Τοπικής Ιστορίας Δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου 🔗 132
- Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου 🔗 132

Συλλογές (δευτερεύουσες)

- Τοπωνύμια Παλαιού Φαλήρου 🔗 60
- Πρόσωπα Παλαιού Φαλήρου 🔗 29
- Φορείς Παλαιού Φαλήρου 🔗 20
- Γεγονότα τοπικής ιστορίας Παλαιού Φαλήρου 🔗 18
- Βιβλιογραφικές πηγές για Παλαιό Φάληρο 🔗 4
- Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου 🔗 1

Εικόνα 4. Εμφάνιση αρχικής σελίδας ΨΒ Παλαιό Φάληρο, Πηγή:
<http://alis.reasonablegraph.org/archive/item/1938>

Ύστερα από μελέτη, για τη δόμηση των Οντοτήτων μέσα στην ψηφιακή βιβλιοθήκη αποφασίστηκε από κοινού η δημιουργία ταξονομιών στο αποθετήριο Reasonable Graph, όπου στην κατηγορία “Τύποι τοπικών γεγονότων” συμπεριλαμβάνονται τα Γεγονότα (Event), στην κατηγορία “Τύποι τοπικών οργανισμών” συμπεριλαμβάνονται οι Οργανισμοί (Organization) και τέλος στην κατηγορία “Γεωγραφικοί τύποι ονομάτων” συμπεριλαμβάνονται οι Τόποι (Place). Ο διαχωρισμός αυτός έγινε προκειμένου να υπάρχει σαφήνεια μεταξύ των εννοιών και ο χρήστης να μπορεί να εντοπίσει ευκολότερα αυτό που επιθυμεί, ανάλογα με το αίτημα του.

Πιο συγκεκριμένα, η κατηγορία “Τύποι τοπικών γεγονότων” περιέχει τις έννοιες Πολιτικά γεγονότα, Αθλητικές εκδηλώσεις, Δολοφονίες, Στρατιωτικά γεγονότα και Πολιτιστικές εκδηλώσεις. Έπειτα, η κατηγορία “Τύποι τοπικών οργανισμών” περιέχει τις έννοιες Δημοτικές παρατάξεις, Αθλητικές ομάδες, Θεατρικοί οργανισμοί, Πολιτιστικοί οργανισμοί και Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Τέλος, η κατηγορία “Γεωγραφικοί τύποι ονομάτων” περιέχει τις έννοιες Βιβλιοθήκες, Ωδεία, Αθλητικές εγκαταστάσεις, Ναοί, Κτίρια, Πάρκα, Δρόμοι, Πόλεις, Μαρίνες, Μουσεία, Κινηματογράφοι, Νεκροταφεία, Μνημεία, Παραλίες, Πλατείες και Γειτονιές. Οι κατηγορίες που επιλέχθηκαν, κρίθηκαν ότι ανταποκρίνονται στον αρχικό σκοπό της ψηφιακής βιβλιοθήκης, διότι περιλαμβάνουν τα πιο σημαντικά μέρη που συνθέτουν έναν τόπο.

The screenshot shows a web interface for 'Reasonable Graph'. At the top, there are tabs for 'Default' and 'Graph', and a search icon with the word 'Έννοια' (Concept). The main heading is 'Τύποι τοπικών οργανισμών' (Types of local organizations). Below this, there are three rows of metadata: 'Είδος οντότητας:' (Entity type) is 'Έννοια', 'Τύπος έννοιας:' (Concept type) is 'Ταξονομίες' (Classifications), and 'Γλώσσα οντότητας:' (Entity language) is 'Greek'. A section titled 'Περιέχει τις έννοιες' (Contains the concepts) lists several categories in a table:

Δημοτικές παρατάξεις	Πολιτιστικοί οργανισμοί
Αθλητικές ομάδες	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Θεατρικοί οργανισμοί	

**Εικόνα 5. Παράδειγμα Ταξονομιών, Πηγή:
<http://alis.reasonablegraph.org/archive/item/1938>**

Επομένως, από το υλικό που επεξεργάστηκε, δημιουργήθηκαν Οντότητες και πληροφορίες για τους παρακάτω τύπους οντοτήτων.

Τύπος οντοτήτων	
☐ Γεωγραφικό Όνομα	111
☐ Πρόσωπο	56
☐ Οργανισμός	36
☐ Γεγονός	26
☐ Έργο	13

Εικόνα 6. Τύποι Οντοτήτων

Κριτήρια αναζήτησης: **Αποθετήριο Τοπικής Ιστορίας Δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου** • Γεωγραφικό Όνομα 🔍 Βρέθηκαν 111 αποτελέσματα

Σχετικότερες οντότητες 1 2 3 4 Επόμενη >

Ηράκλειο Αττικής Γεωγραφικό Όνομα

Όνομα σε άλλη γλώσσα: Herakleion, Attica [Αγγλική]
 Όρος που δε χρησιμοποιείται: Ηφιστία | Ιφιστία | Αράκλι [Όνομασία της εποχής του Βυζαντίου]
 Συλλογή: Τοπική ιστορία Ηρακλείου Αττικής

Παλαιό Φάληρο Γεωγραφικό Όνομα

Όνομα σε άλλη γλώσσα: Palaio Faliro [Αγγλική]
 Όρος που δε χρησιμοποιείται: Palaio Phaliro
 Συλλογή: Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου

Κινηματογράφος Cinerama Γεωγραφικό Όνομα

Όνομα σε άλλη γλώσσα: Cinerama Digital Cinema [Αγγλική]
 Όρος που δε χρησιμοποιείται: Αδελαΐς [Παλαιότερο όνομα]
 Συλλογή: Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου

Διεύθυνση Ιστορίας Πολεμικής Αεροπορίας (Παλαιό Φάληρο) Γεωγραφικό Όνομα

Όνομα σε άλλη γλώσσα: Hellenic Air Force History Museum (Palaio Faliro) [Αγγλική]
 Όρος που δε χρησιμοποιείται: ΔΙ.ΠΑ | ΜΙΣΠΑ | Μουσείο Ιστορίας Πολεμικής Αεροπορίας
 Συλλογή: Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου

Πλωτό Ναυτικό Μουσείο Θωρηκτό "Γεώργιος Αβέρωφ" Γεωγραφικό Όνομα

Όνομα σε άλλη γλώσσα: Floating Naval Museum Battleship Averof [Αγγλική]
 Συλλογή: Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου

Κλειστό Γυμναστήριο Παλαιού Φαλήρου "Σοφία Μπεφόν" Γεωγραφικό Όνομα

Όνομα σε άλλη γλώσσα: Sofia Befon Palaio Faliro Indoor Hall [Αγγλική]
 Συλλογή: Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου

Ιππόδρομος (Παλαιό Φάληρο) Γεωγραφικό Όνομα

Όνομα σε άλλη γλώσσα: Racecourse (Palaio Faliro) [Αγγλική]
 Συλλογή: Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου

Φίλτρα

Συλλογές

Αποθετήριο Τοπικής Ιστορίας Δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου 111

Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου 61

Τοπική ιστορία Ηρακλείου Αττικής 50

Συλλογές (δευτερεύουσες)

Τοπωνύμια Παλαιού Φαλήρου 60

Τοπωνύμια Ηρακλείου Αττικής 50

Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου 1

Τύπος οντοτήτων

Γεωγραφικό Όνομα 111

✖ Ακύρωση όλων των φίλτρων

Εικόνα 7. Γεωγραφικά Ονόματα όπως απεικονίζονται στην αρχική σελίδα

Το παρακάτω παράδειγμα αναπτύσσει την Οντότητα Τόπος Παλαιό Φάληρο που έχει συνδεθεί με άλλες Οντότητες είτε μέσω των Βιβλιογραφικών Εγγραφών είτε των Καθιερωμένων Τύπων. Για την εισαγωγή ενός Place, επιλέγουμε από τις διαθέσιμες οντότητες για δημιουργία το Authorities και συγκεκριμένα την οντότητα Place. Προκειμένου να συμπεριληφθούν μερικές από τις ταξινομίες που αναφέρθηκαν παραπάνω, θα πρέπει στο πεδίο “Σχέσεις” και συγκεκριμένα στο υποπεδίο “Σχέσεις με άλλα Place” να συνδέσουμε το Παλαιό Φάληρο με τους γεωγραφικούς τύπους ονομάτων ενώ στο υποπεδίο “Σχέσεις με Organization” να το συνδέσουμε με τους τύπους τοπικών οργανισμών. Με τον τρόπο αυτόν, περικλείονται μαζικά οι περισσότερες οντότητες που απαρτίζουν τον συγκεκριμένο τόπο.

☰ Default
🗺️ Graph

Γεωγραφικό Όνομα

Παλαιό Φάληρο
Palaiio Faliro (Αγγλική)

Τύπος:	Γενική κατηγορία τοποθεσίας
Όρος που δε χρησιμοποιείται:	Palaiio Phaliro (Αγγλική)
Γλώσσα οντότητας:	Ελληνικά
Τύπος:	Πόλεις
Συλλογή:	Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου
Δευτερεύουσα συλλογή:	Τοπώνυμα Παλαιού Φαλήρου
Περιλαμβάνει:	Παραλία Φλοίσβου (Παλαιό Φάληρο) Παραλία Μπάτης (Παλαιό Φάληρο) Παραλία Εδέμ (Παλαιό Φάληρο) Ιερός Ναός Αγίου Αλεξάνδρου (Παλαιό Φάληρο) Ιερός Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου (Παλαιό Φάληρο) Ιερός Ναός Αγίας Κυριακής (Παλαιό Φάληρο) Ιερός Ναός Αγίας Βαρβάρας (Παλαιό Φάληρο) Παναγίτσα (Συνοικία) (Παλαιό Φάληρο) Πικροδάφνη (Συνοικία) (Παλαιό Φάληρο) Αμφιθέα (Συνοικία) (Παλαιό Φάληρο) Φλοίσβος (Συνοικία) (Παλαιό Φάληρο) Μπάτης (Συνοικία) (Παλαιό Φάληρο) Δέλτα Φαλήρου (Συνοικία) (Παλαιό Φάληρο) Εδέμ (Συνοικία) (Παλαιό Φάληρο) Κοψαχειλά (Συνοικία) (Παλαιό Φάληρο) Αγία Βαρβάρα (Συνοικία) (Παλαιό Φάληρο) Κινηματογράφος Cinema Θερμιάς Κινηματογράφος «Cine Φλοίσβος» Πολεμικό Κοιμητήριο Φαλήρου Δημοτικό Κοιμητήριο Παλαιού Φαλήρου Διεύθυνση Ιστορίας Πολεμικής Αεροπορίας (Παλαιό Φάληρο) Μουσείο Παχιδιών Μπενάκη (Παλαιό Φάληρο) Ωδείο Παλαιού Φαλήρου Ωδείο - Κέντρο Μουσικής Έρευνας & Εκπαίδευσης (Παλαιό Φάληρο) Εθνικό Ωδείο Νοτίων Προαστίων (Παλαιό Φάληρο) Δημοτική Βιβλιοθήκη Παλαιού Φαλήρου Παιδική Δημοτική Βιβλιοθήκη Παλαιού Φαλήρου Λεωφόρος Ποσειδώνος Λεωφόρος Αμφιθέας Λεωφόρος Ανδρέα Συγγρού Λεωφόρος Ελευθερίου Βενιζέλου Έφιππος Ανδριάντας Κωνσταντίνου ΙΑ' Παλαιολόγου (Παλαιό Φάληρο) Πλατεία Εθνικής Αντιστάσεως (Παλαιό Φάληρο) Μνημείο Εθνικής Αντιστάσεως (Παλαιό Φάληρο) Πλατεία Ικάρων (Παλαιό Φάληρο) Πλατεία Φιλικής Εταιρείας (Παλαιό Φάληρο) Ζωολογικός Κήπος Παλαιού Φαλήρου Πλωτό Μουσείο Νεράιδα Πλωτό Ναυτικό Μουσείο Θωρηκτό "Γεώργιος Αβέρωφ" Πάρκο Ναυτικής Παράδοσης (Παλαιό Φάληρο) Μνημείο Υποβρυχίων (Παλαιό Φάληρο) Μνημείο Πεσόντων Ειρέδρων και Εθελοντών Κωνσταντινουπολιτών (Παλαιό Φάληρο) Δημοτικό Πάρκο Παλαιού Φαλήρου Πάρκο Φλοίσβος (Παλαιό Φάληρο) Πάρκο Αγίου Γεωργίου - Τροκαντερό (Παλαιό Φάληρο) Ιερός Ναός Αγίου Γεωργίου (Παλαιό Φάληρο) Μαρίνα Φλοίσβου Δημοτικό Γήπεδο Παλαιού Φαλήρου "Σωτήρης Αγγελόπουλος" Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο (Παλαιό Φάληρο) Ολυμπιακό Γήπεδο Χειροσφαιρικής και Ταεκβοντό Φαλήρου Κρατικό Εργοστάσιο Αεροσκαφών (Παλαιό Φάληρο) Ιππόδρομος (Παλαιό Φάληρο) Φλοίσβος (Κτίριο) (Παλαιό Φάληρο) Ξενοδοχείο Carlton Palace (Παλαιό Φάληρο) Ευγενίδειο Πλανητάριο Άγαλμα Ναυάρχου Παύλου Κουντουριώτη (Παλαιό Φάληρο) Κλειστό Γυμναστήριο Παλαιού Φαλήρου "Σοφία Μπεφόν" Προτομή Σοφίας Μπεφόν (Παλαιό Φάληρο) Πλατεία Σοφίας Μπεφόν (Παλαιό Φάληρο) Βίλα Κουλούρα (Παλαιό Φάληρο)
Γειτνιάζει ανατολικά:	Άλιμος
Γειτνιάζει βόρεια:	Νέα Σμύρνη Άγιος Δημήτριος Αττικής
Γειτνιάζει βορειοδυτικά:	Καλλιθέα Αττικής
Δήμος:	Δήμος Παλαιού Φαλήρου
Κοινότητα:	Κοινότητα Παλαιού Φαλήρου
Σχετικές ιστοσελίδες:	Επίσημη Ιστοσελίδα

Εικόνα 8. Οντότητα Τόπος Παλαιό Φάληρο με διασύνδεση πληροφοριών, Πηγή: <http://alis.reasonablegraph.org/archive/item/1938>

Έργα με αυτή τη γεωγραφική κάλυψη	
Ιωαννίδης Φαληριώτης, Γιάννης. Παλαιό Φάληρο : Το χρονικό μιας όμορφης πόλης	Μπάτης, Ευστάθιος. Ο Ευγένιος Ευγενίδης και οι συν αυτό
Πολίτης, Νίκος. Παλαιό Φάληρο 1900-1960 : Φωτογραφίες από το αρχείο του Νίκου Πολίτη	Λερίου, Αναστασία. Παλαιό Φάληρο : Όψεις της ιστορίας της πόλης και του δήμου

Εικόνα 9. Έργα που διασυνδέονται με την Οντότητα Τόπος Παλαιό Φάληρο, Πηγή: <http://alis.reasonablegraph.org/archive/item/1938>

Φορείς που ιδρύθηκαν στον τόπο	
Ίδρυμα Ευγενίδου	Σύνδεσμος Κατοίκων Παλαιού Φαλήρου "Ο Φάληρος"
Σύλλογος Κρητών Παλαιού Φαλήρου	Ομάδα Καλλιτεχνών Παλαιού Φαλήρου
Σύνδεσμος Φίλων Παλαιού Φαλήρου	Σύλλογος Κυριών Παλαιού Φαλήρου
Όμιλος Νέων Παλαιού Φαλήρου	Φαληρική Ένωση
Αστικός Σύνδεσμος Παλαιού Φαλήρου	Ποδοσφαιρικός Αθλητικός Όμιλος Κοψαχείλας
Αθλητικός Όμιλος Ταταύλα	Αθλητικός Σύλλογος ΠΕΡΑ
Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Όμιλος Δάφνη Παλαιού Φαλήρου	Ναυτικός Όμιλος Παλαιού Φαλήρου
Φορείς/Πρόσωπα με δραστηριότητα στον τόπο	
Λάππας, Ιωάννης	Χατζηδάκης, Διονύσης
Χρυσοβεριίδης, Γεώργιος	Καψάνης, Δημήτριος (1939-)
Ψαρράκης, Νικόλαος	Καμπέρος, Δημήτριος (1883-1942)
Λω, Μαίρη (1928-)	Ζαβιτσιάνου, Βέρα (1927-2008)
Κουλούρα, Βέρα	Κουλούρας, Αθανάσιος (1873-1953)

Εικόνα 10. Φορείς/Πρόσωπα που διασυνδέονται με την Οντότητα Τόπος Παλαιό Φάληρο, Πηγή: <http://alis.reasonablegraph.org/archive/item/1938>

Γεγονότα που συνδέονται με τον τόπο	
1ος Βιβλιοπερίπατος Παλαιού Φαλήρου	Φαληρικά 2019
Παγκόσμιο Κύπελλο Ρυθμικής Γυμναστικής	Διεθνές Τουρνουά Ρυθμικής Γυμναστικής "Aphrodite Cup"
13ος Διεθνής Ποσειδώνιος Ημιμαραθώνιος	1η Αθλητική Μαθητιάδα
Ποδηλατικός Παραλιακός Γύρος	Έλα στον Αθλητισμό
5ο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Beach Soccer	24ο Διεθνές Κύπελλο Πυγμαχίας "Ακρόπολις"
Αθλητικό Πανόραμα	Greece Grand Prix
Αεροπορικές Επιδείξεις	Ναυτική Εβδομάδα
2η Αθηναϊκή Biennale	Η Επάνοδος του Γεωργίου Β'
Δολοφονία της Ήβης Αθανασιάδου	Μάχη των Τριών Πύργων

Εικόνα 11. Γεγονότα που διασυνδέονται με την Οντότητα Τόπος Παλαιό Φάληρο, Πηγή: <http://alis.reasonablegraph.org/archive/item/1938>

☰ Default
Graph
🔍 Έννοια

Γεωγραφικοί τύποι ονομάτων

Είδος οντότητας: Έννοια

Τύπος έννοιας: **Ταξονομίες**

Γλώσσα οντότητας: Greek

Περιέχει τις έννοιες

Βιβλιοθήκες	Μαρίνες
Ωδεία	Μουσεία
Θέατρα	Κινηματογράφοι
Καφετέριες	Καφεενεία
Αθλητικές εγκαταστάσεις	Νεκροταφεία
Ναοί	Μνημεία
Κτίρια	Παραλίες
Οικισμοί	Λόφοι
Πάρκα	Πλατείες
Δρόμοι	Γειτονιές
Προάστια	Κωμοπόλεις
Πόλεις	Χώρες

Εικόνα 12. Γεωγραφικοί Τύποι Ονομάτων, Πηγή: <http://alis.reasonablegraph.org/archive/item/1865>

☰ Default Graph 🔔 Έννοια

Κινηματογράφοι
Cinema (Γαλλική)

Είδος οντότητας: Έννοια

Όρος που δε χρησιμοποιείται: Σινεμά (Ελληνική) | Κινηματογράφος (Ελληνική)

Τύπος έννοιας: **Γεωγραφικοί τύποι ονομάτων**

Γλώσσα οντότητας: Ελληνικά

Περιέχει τους τύπους

Θερινός Κινηματογράφος «Cine Φλοίσβος» | Κινηματογράφος Cinéma | Κινηματογράφος Ήρα | Κινηματογράφος Τρία Αστέρια | Θερινός Κινηματογράφος Νοσταλγία | Θερινός Κινηματογράφος Άνοιξις

Εικόνα 13. Κατηγορία Κινηματογράφοι από τους Γεωγραφικούς Τύπους Ονομάτων, Πηγή: <http://alis.reasonablegraph.org/archive/item/1889?lang=el>

Το σύνολο των τύπων που δημιουργήθηκαν εν τέλη για κάθε τύπο γεωγραφικού ονόματος φανερώνεται στην παρακάτω εικόνα.

ea:auth:Place_Type

🔗 Metadata Stats

obj types	values
auth-place	112
	Αθλητικές εγκαταστάσεις [1885] [9]
	Βιβλιοθήκες [2518] [3]
	Γειτονιές [1873] [17]
	Δρόμοι [1875] [7]
	Κινηματογράφοι [1889] [6]
	Κτίρια [1881] [10]
	Μαρίνες [2517] [1]
	Μνημεία [1882] [11]
	Μουσεία [1909] [5]
	Ναοί [1883] [11]
	Νεκροταφεία [1884] [4]
	Παραλίες [1880] [3]
	Πάρκα [1877] [8]
	Πλατείες [1876] [8]
	Πόλεις [1870] [2]
	Χωριά [1863] [1]
	Ωδεία [2189] [6]

Εικόνα 14. Συνολικός αριθμός γεωγραφικών τύπων ονομάτων

Σχετικά με την καθιέρωση των προσώπων στο Reasonable Graph πριν την εισαγωγή οποιoδήποτε όρου αναζητούμε τον όρο μέσα στην πλατφόρμα, σε περίπτωση που υπάρχει ήδη, έτσι ώστε να αποφευχθεί η διπλοεγγραφή. Εφόσον δεν υπάρχει, τότε από τις διαθέσιμες οντότητες για δημιουργία επιλέγουμε το Authorities και συγκεκριμένα την οντότητα Person. Για την καθιέρωση των ονομάτων στα ελληνικά, ή σε άλλη γλώσσα, ή για τα μη χρησιμοποιούμενα ονόματα συμπληρώνουμε τα Βασικά πεδία. Η πολιτική μας προβλέπει πως τα ονόματα θα εισάγονται στην καθιερωμένη μορφή τους, δηλαδή επίθετο κόμμα κενό και το όνομα.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την καθιέρωση των πεδίων “Τόπος γέννησης”, “Τόπος θανάτου”, “Τόπος δράσης”, “Επάγγελμα” και “Πεδίο δραστηριότητας”, είναι η αναζήτηση τους μέσα στην Πλατφόρμα. Σε περίπτωση που υπάρχει ήδη η εγγραφή κάνουμε insert τον όρο. Διαφορετικά, κάνουμε create για να δημιουργήσουμε νέο place ή concept αντίστοιχα. Επίσης, στο πεδίο “Σχετικός τόπος” συμπληρώνουμε Παλαιό Φάληρο ή Ηράκλειο Αττικής αντίστοιχα, προκειμένου να συνδεθεί τον πρόσωπο με τον συγκεκριμένο τόπο. Στα πεδία “Link με άλλα καθιερωμένα αρχεία, θησαυρούς κλπ.”, εισάγουμε τις διασυνδέσεις του προσώπου με την EBE, την LC, την Wikidata και το VIAF, γεγονός το οποίο αποδεικνύει την δυναμική της πλατφόρμας στη διασύνδεση όρων με καθιερωμένα αρχεία/θησαυρούς. Τέλος, προκειμένου να συνδέσουμε το πρόσωπο με κάποιον οργανισμό ή κάποιο πρόσωπο, χρησιμοποιούμε το πεδίο “Σχέσεις” και συγκεκριμένα τα πεδία “Σχέσεις με οργανισμούς” και “Σχέσεις με πρόσωπα”. Πρώτα, κάνουμε αναζήτηση του οργανισμού/προσώπου μέσα στην πλατφόρμα του RG, και αφού τα εντοπίσουμε επιλέγουμε τα είδη των σχέσεων από τις επιλογές που μας δίνει ήδη το υποπεδίο.

Κριτήρια αναζήτησης: **Αποθετήριο Τοπικής Ιστορίας Δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου** • Πρόσωπο 🔍 Βρέθηκαν 56 αποτελέσματα

Σχετικότερες οντότητες ▾ 1 2 Επόμενη »

Αποστόλου, Ηλέκτρα (1912-1944)
 Ημερομηνίες: 20/02/1912 - 26/07/1944
 Τόπος γέννησης: Αθήνα
 Όνομα σε άλλη γλώσσα: Apostolou, Elektra (1912-1944) [Αγγλική]
 Συλλογή: Τοπική ιστορία Ηρακλείου Αττικής

Καλομοίρης, Μανώλης (1883-1962)
 Ημερομηνίες: 14/12/1883 - 3/4/1962
 Τόπος γέννησης: Σμύρνη
 Όνομα σε άλλη γλώσσα: Kalomiris, Manolis (1883-1962) [Αγγλική]
 Συλλογή: Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου

Μπεφόν, Σοφία (1966-2001)
 Ημερομηνίες: 5/10/1966 - 14/1/2001
 Τόπος γέννησης: Παλαιό Φάληρο
 Όνομα σε άλλη γλώσσα: Befon, Sophia (1966-2001) [Αγγλική]
 Συλλογή: Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου

Αθανασιάδου, Ήβη (1926-1944)
 Ημερομηνίες: 1/6/1926 - 16/10/1944
 Τόπος γέννησης: Παλαιό Φάληρο
 Όνομα σε άλλη γλώσσα: Athanasiadou, Ivi (1926-1944) [Αγγλική]
 Συλλογή: Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου

Ευγενίδης, Ευγένιος (1882-1954)
 Ημερομηνίες: 22/12/1882 - 22/4/1954
 Τόπος γέννησης: Θράκη
 Όνομα σε άλλη γλώσσα: Eugenidis, Eugenios (1882-1954) [Αγγλική]
 Συλλογή: Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου

Φίλτρα

Συλλογές ▾

- Αποθετήριο Τοπικής Ιστορίας Δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου 56
- Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου 29
- Τοπική ιστορία Ηρακλείου Αττικής 27

Συλλογές (δευτερεύουσες) ▾

- Πρόσωπα Παλαιού Φαλήρου 29
- Πρόσωπα Ηρακλείου Αττικής 27

Τύπος οντοτήτων ▾

- Πρόσωπο 56

Περιοχή δράσης ▾

- Παλαιό Φάληρο 29
- Ηράκλειο Αττικής 26

Τόπος γέννησης ▾

- Ηράκλειο Αττικής 9

Εικόνα 15. Πρόσωπα όπως εμφανίζονται στην αρχική σελίδα

Στην αναζήτηση των προσώπων προσφέρεται η δυνατότητα αναζήτησης μέσω φίλτρων για περισσότερη εξειδίκευση. Ειδικότερα, υπάρχει διαχωρισμός ανά δήμο, με βάση τον τόπο γέννησης, το επάγγελμα, την περιοχή δράσης και το έτος γέννησης. Συνολικά δημιουργήθηκαν 56 πρόσωπα τα οποία σχετίζονται άμεσα με την τοπική ιστορία είτε του δήμου Ηρακλείου Αττικής είτε του δήμου Παλαιού Φαλήρου και συνέβαλαν στη συνέχεια της ιστορίας των τόπων. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η αναλυτική εγγραφή ενός προσώπου στο αποθετήριο Reasonable Graph.

☰ Default
Graph

Πρόσωπο

Ευγενίδης, Ευγένιος (1882-1954)
 Eugenidis, Eugenios (1882-1954) (Αγγλική)

Είδος οντότητας:	Πρόσωπο
Φύλο:	Άνδρας
Σύλλογη:	Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου
Δευτερεύουσα συλλογή:	Πρόσωπα Παλαιού Φαλήρου
Ημερομηνία γέννησης:	22 Δεκεμβρίου 1882
Τόπος γέννησης:	Θράκη
Ημερομηνία θανάτου:	22 Απριλίου 1954
Τόπος θανάτου:	Ελβετία
Τόπος δράσης:	Παλιό Φάληρο
Επάγγελμα:	Εφοπλιστής
Γλώσσες:	Ελληνικά
Αδέλφια:	Σίμου, Μαριάνθη (1895-1981)
Γονείς:	Ευγενίδης, Αγάπιος Αφεντάκη, Χαρίκλεια
Ιδρυτής:	Ίδρυμα Ευγενίδου
Σχετικές ιστοσελίδες:	Ιστοσελίδα Ιδρύματος Ευγενίδου
Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδας:	au.98344 → au.98344
Wikidata:	Q12877352 → Q12877352

Βιογραφικά στοιχεία:

Ο **Ευγένιος Ευγενίδης** (Διδυμότειχο, 22 Δεκεμβρίου 1882 - Μοντρέ Ελβετίας, 21 Απριλίου 1954) ήταν Έλληνας εφοπλιστής και εθνικός ευεργέτης από τη Θράκη. Γεννήθηκε στο Διδυμότειχο του Έβρου, (επί Οθωμανικής Αυτοκρατορίας) στις 22 Δεκεμβρίου 1882 και πέθανε στις 22 Απριλίου 1954 στο Βεβέ στην Ελβετία.^[2] Ήταν γιος του Αγαπίου Ευγενίδη, ανωτάτου δικαστικού (καδή) της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, και της Χαρίκλειας Αφεντάκη.^[2] Είχε επίσης και μια νεαρότερη αδελφή, την Μαριάνθη, σύζυγο Γεωργίου Σίμου.^{[2][πν. 1]}

Σπούδασε στη Ροβέρτειο Σχολή στη Κωνσταντινούπολη. Μετά το πέρας των σπουδών του, στη Κωνσταντινούπολη, άρχισε να επιδίδεται σε ναυτιλιακές εργασίες. Στα 20 του, βρήκε δουλειά σε μια Βρετανική ναυτιλιακή εταιρία, στην Dorso's Brothers και μόλις τέσσερα χρόνια αργότερα προσλήφθηκε ως γενικός διευθυντής στο ναυτιλιακό πρακτορείο Rerpen^[3]. Ο Ευγένιος Ευγενίδης διεύθυνε την σουηδική εταιρεία "Χομ Λάιν", φθάνοντας κατά την τελευταία δεκαετία του βίου του να έχει αναπτύξει και να διευθύνει όλες τις σουηδικές ναυτιλιακές γραμμές στη Μεσόγειο αναλαμβάνοντας πλέον και ο ίδιος πλοιοκτήτης. Διετέλεσε επίσης και γενικός Πρόξενος της Φινλανδίας, στην Κωνσταντινούπολη και μετέπειτα στην Ελλάδα.

→ wikipedia

Εικόνα 16. Παράδειγμα της Οντότητας Προσώπου Ευγένιος Ευγενίδης, Πηγή:
<http://alis.reasonablegraph.org/archive/item/1938>

Έπειτα, ακολουθεί η καθιέρωση των οργανισμών. Πριν την εισαγωγή οποιουδήποτε όρου αναζητούμε τον όρο μέσα στην πλατφόρμα, σε περίπτωση που υπάρχει ήδη, έτσι ώστε να αποφευχθεί η διπλοεγγραφή. Εφόσον δεν υπάρχει, τότε από τις διαθέσιμες οντότητες για δημιουργία επιλέγουμε το Authorities και συγκεκριμένα την οντότητα Organization. Απαραίτητη προϋπόθεση πριν την καθιέρωση του τύπου είναι η αναζήτηση του μέσα στην Πλατφόρμα. Σε περίπτωση που υπάρχει ήδη η εγγραφή κάνουμε insert τον τύπο. Αν όμως δεν υπάρχει, τότε κάνουμε create για να δημιουργήσουμε νέο place.

Στα πεδία “Link με άλλα καθιερωμένα αρχεία, θησαυρούς κλπ.”, εισάγουμε τις διασυνδέσεις του οργανισμού με την ΕΒΕ, την LC, την Wikidata και το VIAF, γεγονός το οποίο αποδεικνύει την δυναμική της πλατφόρμας στην διασύνδεση όρων με καθιερωμένα αρχεία/θησαυρούς. Τέλος, προκειμένου να συνδέσουμε τον οργανισμό με κάποιο πρόσωπο, χρησιμοποιούμε το πεδίο “Σχέσεις” και συγκεκριμένα το πεδίο “Σχέσεις με πρόσωπα”. Πρώτα, κάνουμε αναζήτηση του προσώπου μέσα στην πλατφόρμα του RG, και αφού το εντοπίσουμε επιλέγουμε το είδος της σχέσης από τις επιλογές που μας δίνει ήδη το υποπεδίο.

Κριτήρια αναζήτησης: **Αποθετήριο Τοπικής Ιστορίας Δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου • Οργανισμός** 🔍 Βρέθηκαν 36 αποτελέσματα

Σχετικότερες οντότητες: 1 2 Επόμενη >

Όνομα	Ημερομηνίες	Συλλογή	Οργανισμός
Συνεχίζουμε για το Παλαιό Φάληρο	2019 -	Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου	
Πρώτα το Φάληρο	2019 -	Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου	
Όλοι μαζί για το Παλαιό Φάληρο	2019 -	Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου	
Ηράκλειο Αθλητική Ένωση (Ηράκλειο Αττικής)	1929 -	Τοπική ιστορία Ηρακλείου Αττικής	
Αθλητικός Όμιλος Ταταύλα	1896 -	Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου	
Ποδοσφαιρικός Αθλητικός Όμιλος Κοψαχείλας	1972 -	Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου	
Θεατρική Σκηνή	1984 -	Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου	

Φίλτρα

Συλλογές

- Αποθετήριο Τοπικής Ιστορίας Δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου 36
- Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου 20
- Τοπική ιστορία Ηρακλείου Αττικής 16

Συλλογές (δευτερεύουσες)

- Φορείς Παλαιού Φαλήρου 20
- Φορείς Ηρακλείου Αττικής 16

Τύπος οντοτήτων

- Οργανισμός 36

Κατηγορίες οργανισμών

- Πολιτιστικοί οργανισμοί 13
- Αθλητικές ομάδες 11
- Δημοτικές παρατάξεις 6
- Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης 4

Εικόνα 17. Οργανισμοί όπως εμφανίζονται στην αρχική σελίδα

Default
Graph
Organismos

Αθλητικός Όμιλος Παλαιού Φαλήρου Palaios Faliro Sports Club (Αγγλική)

Είδος οντότητας:	Organismos
Συλλογή:	Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου
Δευτερεύουσα συλλογή:	Φορείς Παλαιού Φαλήρου
Όνομα που δε χρησιμοποιείται:	Α.Ο. Παλαιού Φαλήρου (Ελληνική) Α.Ο.Π.Φ (Ελληνική)
Ίδρυση - Δημιουργία:	14 Νοεμβρίου 1926
Έδρα:	Παλιό Φάληρο
Κατηγορία οργανισμού:	Αθλητικές ομάδες
Σχετικές ιστοσελίδες:	Επίσημη Ιστοσελίδα
Wikidata:	Q7127128 → Q7127128

Πληροφοριακά στοιχεία:

Ο **Αθλητικός Όμιλος Παλαιού Φαλήρου** είναι ελληνικός αθλητικός σύλλογος, που δραστηριοποιείται στην περιοχή του Παλαιού Φαλήρου . Ιδρύθηκε στις 14 Νοεμβρίου 1926 και αγωνίζεται με χρώματα το σκούρο μπλε και το κίτρινο. Σήμερα διαθέτει πέντε ενεργά τμήματα για αθλήτριες και αθλητές όλων των ηλικιακών ομάδων: καλύμψης, καλαθοσφαίρισης, υδατοσφαίρισης, στίβου και αντισφαίρισης. Προπολεμικά διατηρούσε και ποδοσφαιρικό τμήμα.

→ wikipedia

Εικόνα 18. Παράδειγμα της Οντότητας Οργανισμού Αθλητικός Όμιλος Παλαιού Φαλήρου, Πηγή: <http://alis.reasonablegraph.org/archive/item/1938>

ea:auth:Organization_Activity_Field	
Metadata Stats	
obj types	values
auth-organization	67
	Αθλητικές ομάδες [2015] [11]
	Δημοτικές παρατάξεις [2017] [6]
	Θεατρικοί οργανισμοί [904] [33]
	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης [2014] [4]
	Πολιτιστικοί οργανισμοί [2016] [13]

Εικόνα 19. Συνολικός αριθμός οργανισμών

Υστερα ακολουθεί η καθιέρωση των γεγονότων. Για την εισαγωγή ενός γεγονότος, επιλέγουμε από τα Authorities την οντότητα Event. Στο πεδίο “Πρόσθετα στοιχεία” και συγκεκριμένα στο πεδίο “Τύπος Event” επιλέγουμε σε ποια κατηγορία ανήκει το γεγονός (πολιτικά γεγονότα, στρατιωτικά γεγονότα, αθλητικές εκδηλώσεις, πολιτιστικές εκδηλώσεις και δολοφονίες). Στα πεδία “Ημερομηνία έναρξης” και “Ημερομηνία λήξης”, συμπληρώνουμε τις ημερομηνίες που διεξήχθησαν τα γεγονότα. Τέλος, στο πεδίο “Σχέσεις” συνδέουμε το γεγονός με κάποια οντότητα που πιθανόν σχετίζεται.

Κριτήρια αναζήτησης: Αποθετήριο Τοπικής Ιστορίας Δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου • Γεγονός 🔍 Βρέθηκαν 26 αποτελέσματα

Σχετικότερες οντότητες

Συλλογές

- Αποθετήριο Τοπικής Ιστορίας Δήμων Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου 26
- Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου 18
- Τοπική ιστορία Ηρακλείου Αττικής 8

Συλλογές (δευτερεύουσες)

- Γεγονότα τοπικής ιστορίας Παλαιού Φαλήρου 18
- Γεγονότα τοπικής ιστορίας Ηρακλείου Αττικής 8

Τύπος οντοτήτων

- Γεγονός 26

Τύποι γεγονότων

- Πολιτιστικές εκδηλώσεις 12
- Αθλητικές εκδηλώσεις 11
- Δολοφονίες 1
- Πολιτικά γεγονότα 1

Εικόνα 20. Γεγονότα όπως απεικονίζονται στην αρχική σελίδα

ea:auth:Event_Type	
Metadata Stats	
obj types	values
auth-event	26
	Αθλητικές εκδηλώσεις [2230] [11]
	Δολοφονίες [2228] [1]
	Πολιτικά γεγονότα [2232] [1]
	Πολιτιστικές εκδηλώσεις [2229] [12]
	Στρατιωτικά γεγονότα [2231] [1]

Εικόνα 21. Συνολικός αριθμός γεγονότων

Τέλος, θα παρουσιαστεί η Οντότητα ενός Έργου (Work) με παράδειγμα το βιβλιογραφικό έργο “Παλιό Φάληρο : Όψεις της ιστορίας της πόλης και του δήμου”, το οποίο περιλαμβάνει την Υλοποίηση (Manifestation). Ειδικότερα, για την εισαγωγή ενός έργου στην πλατφόρμα Reasonable Graph επιλέγουμε από το FRBR το Work/Expression/Manifestation. Το FRBR είναι ένα εννοιολογικό σχήμα για τη δημιουργία βιβλιογραφικών εγγραφών, το οποίο αναπτύχθηκε από την IFLA. Το FRBR είναι ένα μοντέλο οντοτήτων και συσχετίσεων. Με βάση το FRBR οι βιβλιογραφικοί κατάλογοι δεν πρέπει απλά να περιέχουν μια σειρά από εγγραφές, αλλά να είναι να δίκτυο από συνδεδεμένα δεδομένα που παρέχουν πληροφορίες στον τελικό χρήστη. Περιέχει τις ομάδες οντοτήτων Work, Expression και Manifestation. Συγκεκριμένα η οντότητα Work είναι σχεδιασμένη για να περιγράψει το έργο, η οντότητα Expression για να περιγράψει τη μετάφραση που πιθανόν περιέχει το έργο και τέλος, η οντότητα Manifestation είναι σχεδιασμένη για να περιγράψει την έκδοση του έργου. Για την εισαγωγή των πεδίων που απαιτείται αναζήτηση μέσα στην πλατφόρμα, εφόσον υπάρχουν ήδη όροι επιλέγουμε το insert, διαφορετικά δημιουργούμε νέους όρους.

 Βιβλιογραφικό έργο		Λερίου, Αναστασία [Συγγραφέας]. Παλιό Φάληρο : Όψεις της ιστορίας της πόλης και του δήμου [edit] [admin] [opac] ↳ expression: Πρωτότυπο ↳ manifestation: Παλιό Φάληρο : Όψεις της ιστορίας της πόλης και του δήμου - 2η έκδοση. - Αθήνα 2017 [edit] [admin] [opac] Έργο vskarpas : vskarpas : 07/06/2022 15:23
--	---	--

Εικόνα 22. Οντότητα Work/Manifestation, Πηγή:
<http://alis.reasonablegraph.org/archive/item/1938>

☰ Default Graph Βιβλιογραφικό έργο

Λερίου, Αναστασία [Συγγραφέας]. Παλαιό Φάληρο : Όψεις της ιστορίας της πόλης και του δήμου
 Palaio Phaliro : Aspects of its history (Αγγλική)

Είδος οντότητας:	Έργο (αυτοτελές έργο)
Συλλογή:	Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου
Δευτερεύουσα συλλογή:	Βιβλιογραφικές πηγές για Παλαιό Φάληρο
Ημερομηνία έργου:	2017
Γλώσσα του έργου:	Ελληνικά Αγγλικά
Θεματικές επικεφαλίδες:	Παλαιό Φάληρο – Ιστορία
Συγγραφέας:	Λερίου, Αναστασία
Γεωγραφική κάλυψη:	Παλαιό Φάληρο
Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδας:	b.680779 → b.680779

Διαθέσιμες εκδόσεις

Παλαιό Φάληρο : Όψεις της ιστορίας της πόλης και του δήμου - 2η έκδοση. - Αθήνα 2017

Εικόνα 23. Εγγραφή οντότητας Work, Πηγή:
<http://alis.reasonablegraph.org/archive/item/1938>

☰ Default Graph Βιβλιογραφική Έκδοση

Παλαιό Φάληρο : Όψεις της ιστορίας της πόλης και του δήμου - 2η έκδοση. - Αθήνα 2017

Είδος οντότητας:	Έκδοση
Τύπος έκδοσης:	Βιβλίο έντυπο
Συγγραφέας:	Λερίου, Αναστασία
Εκδότης:	Εκδόσεις Αλέξανδρος
Έκδοση:	2η έκδοση
Δημοσίευση:	Αθήνα, 2017
Τόπος έκδοσης:	Αθήνα
Φυσική περιγραφή:	275 σελίδες : εικονογράφηση ; 31 εκατοστά
ISBN:	960-8092-46-9
Σημείωση:	Περιέχει βιβλιογραφία

Αποτελεί έκδοση του έργου:

Λερίου, Αναστασία. Παλαιό Φάληρο : Όψεις της ιστορίας της πόλης και του δήμου

Εικόνα 24. Εγγραφή Οντότητας Manifestation, Πηγή:
<http://alis.reasonablegraph.org/archive/item/1938>

Η εισαγωγή των δεδομένων σε ένα Έργο (Work) γίνεται στο παρακάτω περιβάλλον όπου αναπτύσσονται ιεραρχικά οι Βιβλιογραφικές Οντότητες Έργο/ Έκφραση/ Υλοποίηση.

▼ Πεδία Work
toggle

▼ Work - Πεδία ελέγχου
+ Εξειδικευμένα Πεδία

Τύπος έργου: Αυτοτελή έργα

Ψηφιακή Συλλογή (κύρια): Τοπική ιστορία Παλαιού Φαλήρου

▼ Work - Βασικά πεδία
- Εξειδικευμένα Πεδία

Γλώσσα Work: Ελληνικά ≡+

Αγγλικά ↑ ×

Τίτλος work: Παλιό Φάληρο : Όψεις της ιστορίας της πόλης και του δήμου - ⌵

Τίτλος σε άλλη γλώσσα: Palαιο Phaliro : Aspects of its history eng ⌵ ≡+

Τίτλος που δε χρησιμοποιείται: - ⌵ ≡+

Ημερομηνία: y: 2017 m: d: 📅 c: ≡+

Τόπος προέλευσης work: ⌵ ≡+

Άλλα χαρακτηριστικά work: ≡+

Δημιουργός: Συγγραφέας Λερίου, Αναστασία ⌵ ≡+

Θεματικές επικεφαλίδες: Παλιό Φάληρο -- Ιστορία ⌵ ≡+

▶ Work - Τοπικά στοιχεία
+ Εξειδικευμένα Πεδία

▶ Work - Πληροφοριακά πεδία

▶ Work - Link με άλλα καθιερωμένα αρχεία, θησαυρούς κλπ.

▶ Work - Ταξινόμηση & Καταλογογράφηση

▶ Work - Σχέσεις

▶ Work - Κατάσταση εγγραφής

▼ Manifestation του πρωτότυπου Work

Manifestation: Παλιό Φάληρο : Όψεις της ιστορίας της πόλης και του δήμου - 2η έκδοση. - Αθήνα 2017 ⌵

Εικόνα 25. Εισαγωγή δεδομένων, Πηγή:
<http://alis.reasonablegraph.org/archive/item/1938>

Αξιοσημείωτο είναι ένα από τα μεγαλύτερα προτερήματα του Reasonable Graph, δηλαδή ότι προσφέρει τη δυνατότητα διασύνδεσης με εξωτερικούς συνδέσμους και με τον τρόπο αυτόν ο χρήστης συνδέει την πληροφορία με εξωτερικές πληροφοριακές πηγές και ιστοσελίδες, προσφέροντας στο περιεχόμενο έγκυρη πληροφόρηση. Παρόμοια είναι και η σύνδεση με καθιερωμένους όρους και θησαυρούς που προέρχονται από μεγάλες βάσεις δεδομένων, όπως είναι η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, το διεθνές αρχείο καθιερωμένων όρων VIAF της OCLC και του ανοιχτού και συνεργατικού εγχειρήματος Wikidata. Τέλος, υπάρχει σύνδεση με την γεωγραφική βάση δεδομένων GeoNames.

▼ Place -Link με άλλα καθιερωμένα αρχεία, θησαυρούς κλπ.

Linked data LC:	<input type="text"/>	⊞
Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας:	<input type="text"/>	⊞
Wikidata:	Q1014231 - Q1014231	1
GeoNames:	256075 - http://www.geonames.org/256075/palaio-faliro.html	1
VIAF:	<input type="text"/>	⊞

Εικόνα 26. Σύνδεση Οντότητας με άλλα καθιερωμένα αρχεία και θησαυρούς, Πηγή: <http://alis.reasonablegraph.org/archive/item/1938>

GeoNames

Αριθμός GeoNames:

GeoNames Url: id:

close

Εικόνα 27. Παράδειγμα διασύνδεσης με την γεωγραφική βάση δεδομένων GeoNames, Πηγή: <http://alis.reasonablegraph.org/archive/item/1938>

3.5 Συμπεράσματα Τεχνικού μέρους

Η δυνατότητα της πλατφόρμας για διασύνδεση μεταξύ των εννοιών και η ανάπτυξη όλου αυτού του εννοιολογικού μοντέλου που κρύβεται από πίσω, αλλά παράλληλα και η δυναμικότητα της για προσαρμογή ανάλογα με τις ανάγκες του υλικού και ο συνεχής εμπλουτισμός πεδίων και κατηγοριών, παρασέρνει τον καταλογογράφο να προσδίδει συνεχώς καινούργια πληροφορία κατά την διάρκεια δόμησης της ψηφιακής βιβλιοθήκης.

Η λειτουργία αυτή μπορεί να γίνει φανερή για παράδειγμα μέσα από την Οντότητα Τόπος Παλαιό Φάληρο, αρκεί να παρατηρήσει κανείς τον ιστό πληροφορίας που έχει δημιουργηθεί. Ειδικότερα, μέσα στην οντότητα περιλαμβάνονται από απλές φωτογραφίες του τόπου μέχρι συνδέσμους οι οποίοι οδηγούν στην επίσημη ιστοσελίδα του τόπου, προσφέροντας δυνατότητα για επιπλέον πληροφόρηση. Πάνω στο ίδιο παράδειγμα, η ίδια Οντότητα (Τόπος Παλαιό Φάληρο) συνδέεται με την συγγραφική δραστηριότητα διαφόρων δημιουργών, αναδεικνύοντας με αυτό τον τρόπο την εκδοτική παραγωγή που αναπτύσσεται στον τόπο, παρουσιάζοντας και αναλύοντας ταυτόχρονα και τις Οντότητες ξεχωριστά των ίδιων των φυσικών προσώπων. Με την ίδια λογική, ένα ακόμα παράδειγμα διασύνδεσης Οντοτήτων είναι το Πρόσωπο Σοφία Μπεφόν, μέσα στο οποίο εκτός από βιογραφικά στοιχεία του προσώπου, περιλαμβάνονται και διασυνδέσεις με μέρη στα οποία συνδέεται το πρόσωπο και ταυτόχρονα αναδεικνύονται σημαντικά πρόσωπα για την τοπική ιστορία του Παλαιού Φαλήρου. Το μοτίβο αυτό έχει ακολουθηθεί σε όλο το στήσιμο της Ψηφιακής βιβλιοθήκης, ήταν άλλωστε ένας λόγος για τον οποίο επιλέχθηκε αυτή η πλατφόρμα, καθώς ήταν πρωτεύων στόχος να μπορεί ο χρήστης να εντοπίζει την πληροφορία που θέλει και παράλληλα να αναπτύσσεται από πίσω ένας ιστός πληροφορίας.

Κεφάλαιο 4. Συμπεράσματα και μελλοντικές προτάσεις

Ύστερα από την συγγραφή της πτυχιακής εργασίας, και ολοκληρώνοντας την δημιουργία ψηφιακής συλλογής χρησιμοποιώντας τη συγκεκριμένη ψηφιακή πλατφόρμα, μπορεί να διαπιστώσει κανείς ότι η επιλογή του κατάλληλου περιεχομένου σε συνδυασμό με το συγκεκριμένο σύγχρονο εργαλείο το οποίο καθιστά πιο εύκολη την προσβασιμότητα, αποτελούν καθοριστικής σημασίας. Ο λόγος είναι ότι το περιεχόμενο που τελικά συμπεριλήφθηκε στην τελική μορφή της ψηφιακής βιβλιοθήκης, αποτελούταν από πολλές κατηγορίες οι οποίες καλύπτουν αρκετά πεδία ενδιαφέροντος. Γεγονός το οποίο σαφώς θα οδηγήσει στην αναγνωσιμότητα της συλλογής και μετέπειτα στην αύξηση της επισκεψιμότητας του αποθετηρίου.

Επομένως, έχοντας υλοποιήσει όλα τα στάδια δημιουργίας ψηφιακής βιβλιοθήκης, από τη συγκέντρωση των σχετικών τεκμηρίων, μέχρι την τελική δόμηση και μορφή της ψηφιακής συλλογής, ξαναγυρνάμε στο πρωταρχικό αναπάντητο ακόμη ερώτημα, για ποιον λόγο δημιουργούμε ψηφιακές συλλογές. Η απάντηση βρίσκεται κυρίως στο γεγονός ότι, στην σύγχρονη εποχή λόγω της μεγάλης εξάπλωσης της τεχνολογίας και της πληθώρας πληροφοριών που καθημερινά ο άνθρωπος βομβαρδίζεται, υπάρχει πλέον η ανάγκη για οργάνωση συλλογών με σκοπό την διάσωση της ιστορικής μνήμης των τόπων σε βάθος χρόνου. Για αυτόν τον λόγο, είναι χρέος των λαϊκών και δημόσιων βιβλιοθηκών να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της εποχής και να συμβαδίζουν με τις αλλαγές, εφαρμόζοντας την βασική τους λειτουργία, η οποία άλλωστε είναι ο εμπλουτισμός της γνώσης και η άμεση πρόσβαση σε αυτήν. Αυτή η αλλαγή δεν σημαίνει ότι υποβαθμίζεται ο συμβατικός χώρος της βιβλιοθήκης, αλλά φανερώνει μια σύγχρονη βιβλιοθήκη η οποία έχει την δυνατότητα να ανταποκρίνεται στις τεχνολογικές εξελίξεις και να αναβαθμίζεται συνεχώς.

Στη συνέχεια, ένα από τα επόμενα ερευνητικά ερωτήματα που είχαν τεθεί, εστιάζει στον λόγο που δομούμε ψηφιακές συλλογές αφού εν τέλει, σε μηχανές αναζήτησης μπορεί κανείς να βρει πληροφορίες και να καλύψει τις ερευνητικές του αναζητήσεις; Είναι πλέον γενικώς παραδεκτό ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ατόμων χρησιμοποιεί μόνο τις μηχανές αναζήτησης, αφού αποτελούν την εύκολη λύση, όταν θέλει να βρει κάποιος γρήγορα την απάντηση στο ερώτημα του. Όμως, η οργάνωση που κρύβεται πίσω από τη δόμηση της ψηφιακής συλλογής είναι που την ξεχωρίζει. Διότι οι διαδικασίες της εύρεσης και επιλογής των κατάλληλων τεκμηρίων, η δόμηση από την αρχή ολόκληρης της συλλογής με την εύρεση

κατηγοριών που θα ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντα των χρηστών σε συνδυασμό με την τελική τεκμηρίωση και διασταύρωση της εγκυρότητας των πληροφοριών, είναι δύσκολες διαδικασίες που απαιτούν προσπάθεια και εν τέλει καθιστούν τις ψηφιακές συλλογές μοναδικές στον χώρο της πληροφόρησης.

Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία, όπως αναφέρθηκε και στην αρχή, λόγω περιορισμένου υλικού αλλά και χρόνου, επιχείρησε τη δημιουργία ενός υποτυπώδους δείγματος ψηφιακής βιβλιοθήκης για τους δήμους Ηρακλείου Αττικής και Παλαιού Φαλήρου. Αυτό το εγχείρημα έχει τη δυναμική να προχωρήσει περαιτέρω, να εμπλουτιστεί, να εξελιχθεί και τελικά να ενσωματωθεί μέσα στις λειτουργίες των δημοτικών βιβλιοθηκών. Σαφώς, πρόκειται για ένα πρωτοποριακό εγχείρημα, το οποίο δεν είναι αρκετά γνωστό στον ελλαδικό χώρο και λίγες βιβλιοθήκες έχουν κατορθώσει αντίστοιχη προσπάθεια. Παρόλα αυτά, η ψηφιακή βιβλιοθήκη για οποιονδήποτε δήμο, έχει ως απώτερο σκοπό να καταγράψει για παράδειγμα, τα πιο σημαντικά μέρη που περιλαμβάνονται στον τόπο, τα ιστορικά πρόσωπα, τα βιβλιογραφικά έργα που σχετίζονται με τον τόπο, τους οργανισμούς που συνεισφέρουν στην πολιτιστική ανάπτυξη του δήμου και γενικότερα οποιαδήποτε πληροφορία που θεωρείτο ιστορικής αξίας έτσι ώστε να διατηρηθεί μελλοντικά. Υπάρχουν διάφορα κριτήρια με τα οποία αποφασίζεται ποιο ψηφιακό περιεχόμενο κρίνεται ως ιστορικής σημασίας ώστε να συμπεριληφθεί στην συλλογή. Αναλυτικότερα, τα κριτήρια σχετίζονται με το εάν το περιεχόμενο έχει άμεση σχέση με την ιστορία του τόπου, εάν έχει συμβάλει στην εξέλιξη της περιοχής με οποιονδήποτε τρόπο, εάν αποτελεί σημείο θαυμασμού από τον κόσμο και φυσικά περιλαμβάνεται οποιαδήποτε πληροφορία όπου οι επερχόμενες γενιές αξίζει να γνωρίσουν για το παρελθόν του τόπου τους.

Στην συνέχεια, η διαφορά της ψηφιακής βιβλιοθήκης με τη συμβατική βιβλιοθήκη, εντοπίζεται κυρίως στο γεγονός ότι η ψηφιακή βιβλιοθήκη προσφέρει τη δυνατότητα διασύνδεσης με εξωτερικούς συνδέσμους, καθιερωμένους όρους και αρχεία, οι οποίοι προσφέρουν πρόσθετη πληροφορία και παράλληλα τεκμηριώνουν την πληροφορία ως προς την εγκυρότητά της. Σε αντίθεση με τη συμβατική βιβλιοθήκη, η οποία έχει τη δυνατότητα για συνεισφορά στο πεδίο της γνώσης αλλά περιορίζεται μόνο εκεί. Οπότε, η δημιουργία ψηφιακής βιβλιοθήκης έχει αρκετά πλεονεκτήματα και μπορεί να συνεισφέρει στην εξέλιξη του χώρου των βιβλιοθηκών. Σε αυτό το σημείο, είναι απαραίτητο να επισημανθεί πως η ενσωμάτωση της λειτουργίας αυτής σε κάποια δημόσια/δημοτική βιβλιοθήκη, απαιτεί υποστήριξη από τη δημοτική κοινότητα και σε τεχνολογικό εξοπλισμό αλλά και σε οικονομικούς πόρους, με την προοπτική να μπορέσει να εξελιχθεί αλλά και να αναγνωριστεί προς το ευρύ κοινό.

Η αξία της πληροφορίας και του περιεχομένου αυξάνεται όταν υπάρχει η δυνατότητα να παρουσιαστεί με απτό και κατανοητό τρόπο προς τον μέσο χρήστη. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι και η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία, όπου χρησιμοποιήθηκε το κατάλληλο λογισμικό το οποίο προσφέρει αρκετές δυνατότητες προς τον καταλογογράφο να προσαρμόσει τη δόμηση της συλλογής ανάλογα με τις ανάγκες του. Όλο αυτό φανερώνει πως ακόμη και στην ψηφιακή εποχή είναι δυνατή η διάσωση της τοπικής μνήμης. Είναι αρκετά συγκινητικό να γνωρίζεις κανείς ότι η ιστορία του τόπου του μπορεί να παραμένει αναλλοίωτη στον χρόνο και πως έχει την δυνατότητα να ανατρέχει ανά πάσα στιγμή σε αυτήν. Η εργασία αυτή στοχεύει να παρακινήσει και τους ίδιους τους δήμους που αναλύθηκαν σε αυτήν, αλλά και τους υπόλοιπους δήμους, ώστε να παραδειγματιστούν και να επιχειρήσουν αντίστοιχη προσπάθεια. Η διάσωση του παρελθόντος είναι από τα πιο σημαντικά μέρη που συνθέτουν έναν τόπο και οφείλουν όλοι να την προστατεύουν με οποιονδήποτε τρόπο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1^ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου Αττικής. (2001). Ελάτε να σας γνωρίσουμε το Ηράκλειο Αττικής. Ηράκλειο Αττικής : Δήμος Ηρακλείου.

Αλαγιάννη, Λ. (2020). Δημιουργία Ψηφιακής Βιβλιοθήκης για την ανάδειξη της Ιστορικής Μνήμης με υπηρεσίες πληθοπορισμού: το παράδειγμα του Δήμου Σαρωνικού. (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Ανθρωπιστικές επιστήμες. (2022). Ανακτήθηκε 27 Μαΐου, 2022, από https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BD%CE%B8%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82_%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%82

Αποθετήριο Ψηφιακών Συλλογών Δημοτικής Βιβλιοθήκης Πατρών. (2018). Διαθέσιμο σε: <http://repository-dbp.ekt.gr/dbp/> (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Βαλάτσου, Δ. (2016, Μαρτίου 7). «ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ (DIGITAL HUMANITIES);». Docplayer. Διαθέσιμο σε: <https://docplayer.gr/20828149-Ti-einai-oi-psifiakes-anthropistikes-epistimes-digital-humanities.html> (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Βοήθεια στο σπίτι – Τα βιβλία έρχονται σπίτι σας. (2020). Διαθέσιμο σε: <https://palaiofaliro.gr/voitheia-sto-spiti-ta-vivlia-erchontai-spiti-sas/> (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Γούναρης, Β. & Στεφανέας, Π. (2021, Νοεμβρίου 20). Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες: τι είναι τι;. The book's journal. Διαθέσιμο σε: <https://booksjournal.gr/paremvaseis/3507-psifiakes-anthropistikes-epistimes-ti-einai-ti> (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Δήμος Ηρακλείου Βικελαία Βιβλιοθήκη. (χ.χ.). Διαθέσιμο σε: <http://www.vikelaia.gr/index.php/services/digitallibrary> (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Δήμος Παλαιού Φαλήρου. (χ.χ.). Διαθέσιμο σε: <https://palaiofaliro.gr/i-polimas/dimotikes-bibliothikes/> (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Δημοτική Βιβλιοθήκη Ηρακλείου Αττικής. (2018). Διαθέσιμο σε: <https://iraklio.gr/el/content/library> (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Ηράκλειο Αττικής. (2022). Ανακτήθηκε 27 Μαΐου, 2022, από https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%97%CF%81%CE%AC%CE%BA%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CE%BF_%CE%91%CF%84%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82

Κουτούπης, Ε. (2019). Μελέτη Αποθετηρίων Γνώσης Και Πολιτισμού Και Διεπαφή Συγκομιδής Ψηφιακών Πόρων. Πανεπιστήμιο Πατρών. Διαθέσιμο σε: https://nemertes.library.upatras.gr/jsrui/bitstream/10889/12791/1/Διπλωματική_Κουτούπης_Ευθύμιος_4675.pdf (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Κυριάκη-Μάνεση, Δ. & Κουλούρης, Α. (2015). Διαχείριση Ψηφιακού Περιεχομένου. Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Διαθέσιμο σε: file:///C:/Users/user/Downloads/9558_master_document.pdf (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Λερίου, Α. (2017). Παλιό Φάληρο: Όψεις της ιστορίας της πόλης και του δήμου. Αθήνα: Αλέξανδρος.

Λιάκος, Α. (χ.χ.) Τι είναι μνήμη; Φιλοσοφική Σχολή Τμήμα Ιστορίας – Αρχαιολογίας. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Διαθέσιμο σε: <https://opencourses.uoa.gr/modules/document/file.php/ARCH9/%CE%94%CE%B9%CE%B4%CE%B1%CE%BA%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CE%A0%CE%B1%CE%BA%CE%AD%CF%84%CE%BF/%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/PDF/%CE%95%CE%BD%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1%2010->

[%20%CE%A4%CE%AF%20%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9%20%CE%BC%CE%BD%CE%AE%CE%BC%CE%B7%3B.pdf](#) (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Μπούλια, Ε. (2021). Π. Φάληρο: Μια πανέμορφη υπαίθρια βιβλιοθήκη στήθηκε σε κεντρική πλατεία για να δανείζονται βιβλία ελεύθερα μικροί και μεγάλοι!. Infokids. Διαθέσιμο σε: <https://www.infokids.gr/p-faliro-mia-panemorfi-ypaithria-vivli/> (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Ο Δήμος Παλαιού Φαλήρου και το ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ συγκεντρώνουμε βιβλία για τις βιβλιοθήκες της πόλης. (2022). Διαθέσιμο σε: <https://palaiofaliro.gr/o-dimos-palaiou-faliroy-kai-to-oloi-mazi-mporoyme-sygkentronoyme-vivlia-gia-tis-vivliothikes-tis-polis/> (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Παλαιό Φάληρο. (2022). Ανακτήθηκε 27 Μαΐου, 2022, από https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CE%B9%CF%8C_%CE%A6%CE%AC%CE%BB%CE%B7%CF%81%CE%BF

Πάνος, Δ. (2020, Ιανουαρίου 28). Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες (Digital Humanities). School Time. Διαθέσιμο σε: <https://www.schooltime.gr/2020/01/28/psifiakes-anthropistikes-epistimes-digital-humanities/> (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Παπαχρήστου, Ι. (2017) «Η έννοια της μνήμης στον ύστερο πλατωνισμό». Κέντρο έρευνας για τις ανθρωπιστικές επιστήμες. Διαθέσιμο σε: <https://www.rchumanities.gr/giannis-papachristou/> (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Πατσιατζή, Ε. (χ.χ.). Τι είναι η τοπική ιστορία; Schoolpress. Διαθέσιμο σε: <https://schoolpress.sch.gr/elenipat/archives/56> (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Πιτσιάκκας, Π. (2018, Ιουλίου 20) «Ιστορική μνήμη ζωντανή κι όχι διχαστική», Philenews. Διαθέσιμο σε: <https://philenews.com/koinonia/epistoles/article/557039> (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

«Ποιος και πώς ορίζει την ιστορική μνήμη;». (2015). Δίαυλος. Διαθέσιμο σε:

<https://diavlos.grnet.gr/event/e473> (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Λεβαδειάς. (χ.χ.). Διαθέσιμο

σε: <http://ebooks.liblivadia.gr/liblivadia/> (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

IRSC Libraries. (2022). Διαθέσιμο σε:

<https://irsc.libguides.com/history/specializedprimarysources> (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Reasonable Graph. (2022). Διαθέσιμο σε:

<https://www.interoptics.gr/index.php/el/products-gr/systems-gr/reasonable-graph-gr>
(Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Vancouver Public Library (2022). Διαθέσιμο σε: <https://www.vpl.ca/digital-library/local-history-collections> (Ανακτήθηκε 27 Μαΐου 2022)

Xie, I. & Matusiak, K. (2019). Ανακαλύπτοντας τις ψηφιακές βιβλιοθήκες: Από τη θεωρία στην πράξη. Αθήνα: Π.Χ. Πασχαλίδης.